

Հավելված N1
 Հայաստանի Հանրապետության
 պետական եկամուտների կոմիտեի նախագահի
 2020 թվականի ապրիլի 17-ի
 N 337-Ն հրամանի

Օրինակելի ձև

**ՀԻՄՆԱԴՐԱՄՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ՀՐԱՊԱՐԱԿՎՈՂ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅԱՆ
 ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է
 Հիմնադրամի հոգաբարձուների
 խորհրդի 30-07-2020 թ. որոշմամբ
 «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՎՈՂ ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱՅԻ ԵՎ ԷՆԵՐԳԱԽՆԱՅՈՂՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ»
 Հ Ա Շ Վ Ե Տ Վ ՈՒ Թ Ց ՈՒ Ն
 հիմնադրամի 2019 թ. գործունեության մասին**

1. Հիմնադրամի՝		
1.1 Լրիվ անվանումը	ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՎՈՂ ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱՅԻ ԵՎ ԷՆԵՐԳԱԽՆԱՅՈՂՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ	
1.2 Գտնվելու վայրը	ԵՐԵՎԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ ԿԵՆՏՐՈՆ ԹԱՂԱՄԱՍ ՄԵԼԻՔ-ԱԴԱՄՅԱՆ 1	
1.3 Պետական գրանցման համարը	222.160.00548	
1.4 Պետական գրանցման տարին, ամիսը, ամսաթիվը	2005-11-21	
1.5 ՀՎՀՀ-ն	02580459	
1.6 Հեռախոսը (այդ թվում՝ բջջային)	+(374)10547512	
	+(374)55588049	
1.7 Պաշտոնական ինտերնետային կայքը	r2e2.am	
1.8 Էլեկտրոնային փոստը	info@r2e2.am	
2. Հիմնադրի անուն, ազգանուն կամ անվանում՝		
3. Հոգաբարձուների խորհրդի անդամների անուն, ազգանուն՝		
4. Կառավարչի անուն, ազգանուն՝		
Կարեն Ասատրյան		
5. Աշխատակազմում ընդգրկված անձանց քանակը	20	
6. Անձեռնմխելի կապիտալի չափը	0	
7. Անձեռնմխելի կապիտալի կառավարումից ստացված եկամուտ	0	
8. Ֆինանսավորման աղբյուրները՝		
8.1 Ֆինանսավորումն ըստ խմբերի	8.2 Ծրագրի անվանումը	8.3 Չափը
8.1.1 Պետական և համայնքային բյուջեներից դրամական մուտքեր	Արդյունաբերական մասշտաբի արևային էներգիայի ծրագրի նախապատրաստման ծրագիր	9095625
	Երկրաջերմային հետախուզական հորատման ծրագիր	598000
	Էներգախնայողության ծրագիր	345617698
	Երևան Արևային համայնք	7628400
8.1.2 Իրավաբանական անձանցից դրամական մուտքեր		

	Հայաստանում կայուն զարգացման նպատակների (ԿՁՆ) իրականացման նորարարական լուծումներ	104930600
	Էներգախնայողության ծրագիր	254099265
8.1.3 Ֆիզիկական անձանցից դրամական մուտքեր		
9. Հիմնադրի ներդրումը՝		
9.1 Դրամական միջոցներ		0
9.2 Գույք	9.2.1 Տեսակը	9.2.2 Արժեքը
10. Նվիրատվությունները/ նվիրաբերությունները		
10.1 Նվիրատուները/նվիրաբերողներն ըստ խմբերի՝	10.2 Նվիրված/նվիրաբերված գույք	
	10.2.1 Տեսակը	10.2.2 Արժեքը
10.1.1 Հայաստանի Հանրապետություն/համայնքներ		
10.1.2 Իրավաբանական անձինք		
10.1.3 Ֆիզիկական անձինք		
11. Իրականացված ծրագրերը՝		
11.1 Ծրագրի անվանումը	11.2 Ծախսված գումարը	
Հայաստանում կայուն զարգացման նպատակների (ԿՁՆ) իրականացման նորարարական լուծումներ	25082574	
Երկրաօդային հետախուզական հորատման ծրագիր	3121036	
Արդյունաբերական մասշտաբի արևային էներգիայի ծրագրի նախապատրաստման ծրագիր	93260090	
Էներգախնայողության ծրագիր	34525314	
Համայնքային էներգաարդյունավետության ծրագիր	14460000	
ՀՀ չգազիֆիկացված համայնքների իրավաբանական անձանց և ֆիզիկական անձանց էներգաարդյունավետության բարձրացման ծրագիր	17326809	
Ինժեներական խորհրդատվական ծառայությունների տրամադրում	13384596	
12. Ֆինանսական տարում օգտագործված միջոցների ընդհանուր չափը	333685000	
13. Կանոնադրական նպատակների իրականացմանն ուղղված ծախսերի չափը	201160419	

Նշումներ՝

Հիմնադրամի տնօրեն _____
ստորագրությունը, անունը, ազգանունը

Գլխավոր հաշվապահ _____
ստորագրությունը, անունը, ազգանունը

**Ֆինանսական հաշվետվություններ և
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն**

**«Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի
և էներգախնայողության» հիմնադրամ**

31 դեկտեմբերի 2019թ.-ին ավարտված տարի

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն.....	4
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն.....	7
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն.....	8
Զուտ ակտիվում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն.....	9
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն.....	10
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն (շարունակություն).....	11
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ.....	12
1. Գործառնությունների բնույթը և ընդհանուր տեղեկատվություն.....	12
2. Պատրաստման հիմունք.....	14
3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն.....	17
4. Հիմնական միջոցներ.....	22
5. Դերիտորական պարտքեր.....	23
6. Տրված փոխառություններ.....	25
7. Ժամկետային ավանդներ.....	26
8. Դրամական միջոցներ.....	27
9. Ակտիվների վերաբերող շնորհներ.....	27
10. Ստացված փոխառություններ.....	28
11. Հետաձգված եկամուտ.....	29
12. Կրեդիտորական պարտքեր.....	30
13. Վարձակալություն.....	30
14. Շնորհներից եկամուտ.....	31
15. Ֆինանսական եկամուտ.....	31
16. Ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստ.....	31
17. Ծառայությունների մատուցումից եկամուտ.....	32
18. Ծրագրային ծախսեր.....	32
19. Վարչական ծախսեր.....	32
20. Փոխարժեքի տարբերությունից օգուտ/ (կորուստ).....	32
21. Շահութահարկի գծով ծախս.....	33
22. ՖՀՄՍ 16-ի փոփոխության ազդեցություն.....	33
23. Ֆինանսական ռիսկի կառավարման ուղղություններ.....	34
24. Հաշվետու ամսաթվից հետո տեղի ունեցող դեպքեր.....	39
25. Պայմանականություններ.....	40
26. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ.....	41
27. Ֆինանսական գործունեության գծով պարտավորությունների շարժ.....	41
28. Կապակցված կողմերի հետ գործարքներ.....	42
29. Իրական արժեքի չափման բացահայտումներ.....	43

Ծանուցում

Մույն հաշվետվություններն ի սկզբանե պատրաստվել են հայերեն լեզվով, ինչից հետո թարգմանվել են անգլերեն՝ օգտագործողների հարմարության համար: Հայերեն և անգլերեն տարբերակների միջև անհամապատասխանություններ հայտնաբերելու դեպքում առաջնային պետք է համարել հայերեն տարբերակը:

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

«Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության» հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության» հիմնադրամի (Հիմնադրամ) ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը՝ 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, զուտ ակտիվներում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը:

Մեր կարծիքով՝ կից ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են Հիմնադրամի՝ 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքի ու դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է այս եզրակացության՝ «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում:

Մենք անկախ ենք Հիմնադրամից՝ համաձայն Հաշվապահների էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված «Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի էթիկայի կանոնագրքի» (ՀԷՄՄ կանոնագիրք), և պահպանել ենք էթիկայի այլ պահանջները՝ համաձայն ՀԷՄՄ կանոնների և Հայաստանի Հանրապետությունում ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտին վերաբերող էթիկայի պահանջների:

Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Հանգամանքի շեշտադրում

Առանց ձևափոխելու մեր կարծիքը, Ձեր ուշադրությունն ենք հրավիրում ֆինանսական հաշվետվությունների ծանոթագրություն 24-ի վրա, որը նկարագրում է հաշվետու ամսաթվից հետո տեղի ունեցող դեպքերի հնարավոր ազդեցությունը Հիմնադրամի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Այլ հանգամանք

Հիմնադրամի 31.12.2018թ.-ի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտը իրականացվել է այլ աուդիտորական կազմակերպության կողմից, որը 22.04.2019թ.-ին արտահայտել է չձևափոխված կարծիք:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՄ-ների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին վերահսկողության համար, որը, ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Հիմնադրամի՝ անընդհատ գործելու հնարավորությունը գնահատելու համար, համապատասխան դեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և Հիմնադրամի գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Հիմնադրամը, ընդհատել դրա գործունեությունը կամ, երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում ներգրավված անձիք պատասխանատու են Հիմնադրամի ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման գործընթացը վերահսկելու համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով զերծ են էական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանց՝ խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորի եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՄ-ների համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք առանձին կամ միասին վերցրած կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՄ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական կասկածամտություն: Բացի այդ, մենք.

- Հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար ու համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին վերահսկողության համակարգի չարաշահում:
- Ձեռք ենք բերում աուդիտին վերաբերող ներքին վերահսկողության մասին պատկերացում՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու և ոչ թե Հիմնադրամի ներքին վերահսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- Գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:

- Եզրահանգումներ ենք կատարում ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռքբերված աուդիտորական ապացույցների վրա, գնահատում ենք արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է նշանակալի կասկած հարուցել Հիմնադրամի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորի եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր եզրակացության ամսաթիվը ձեռքբերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն ապագա դեպքերը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել Հիմնադրամին դադարեցնել անընդհատության հիմունքի կիրառումը:
- Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Այլ հարցերի հետ մեկտեղ մենք տեղեկացնում ենք կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակների և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի վերաբերյալ:

«Բի-Դի-Օ Արմենիա» ՓԲԸ

30 ապրիլի, 2020թ.

Վահագն Սահակյան, FCCA
Տնօրեն

Գնել Խաչատրյան, FCCA
Աուդիտոր

«Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության» հիմնադրամ

**Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**

	Օնթ.	2019թ. դեկտեմբերի 31 հազար դրամ	2018թ. դեկտեմբերի 31 հազար դրամ
Ակտիվներ			
<i>Ոչ ընթացիկ ակտիվներ</i>			
Հիմնական միջոցներ	4	70,805	125,416
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ	13	51,638	-
Ոչ նյութական ակտիվներ		1,308	3,617
Դեբիտորական պարտքեր	5	2,094,446	2,591,681
Տրված փոխառություններ	6	819,642	515,039
		3,037,839	3,235,753
<i>Ընթացիկ ակտիվներ</i>			
<i>Պաշարներ</i>			
Դեբիտորական պարտքեր	5	599,993	597,086
Տրված փոխառություններ	6	150,942	69,645
Ժամկետային ավանդներ	7	47,094	47,138
Ընթացիկ հարկային ակտիվ		-	973
Դրամական միջոցներ	8	177,774	474,512
		990,450	1,203,371
Ընդամենը ակտիվներ		4,028,289	4,439,124
<i>Պարտավորություններ և զուտ ակտիվներ</i>			
<i>Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ</i>			
Վարձակալության գծով պարտավորություն	13	49,095	-
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	9	73,234	128,104
Ստացված փոխառություններ	10	3,633,233	3,732,399
		3,755,562	3,860,503
<i>Ընթացիկ պարտավորություններ</i>			
Վարձակալության գծով պարտավորություն	13	6,821	-
Ստացված փոխառություններ	10	85,270	85,770
Հետաձգված եկամուտ	11	12,831	332,721
Կրեդիտորական պարտքեր	12	71,984	74,138
		176,906	492,629
Ընդամենը պարտավորություններ		3,932,468	4,353,132
<i>Զուտ ակտիվ</i>			
Կուտակված արդյունք		95,821	85,992
Ընդամենը պարտավորություններ և զուտ ակտիվ		4,028,289	4,439,124

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են «Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության» հիմնադրամի ղեկավարության կողմից 2020թ. ապրիլի 30-ին, ստորագրությամբ

Կարեն Ասատրյան
Տնօրեն

Գայանե Բարխուճյան
Ֆինանսական ղեկավար

**«Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության» հիմնադրամ
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ**

	Ծնթ.	2019թ. հազար դրամ	2018թ. հազար դրամ
Շնորհներից եկամուտ	14	208,097	278,188
Ֆինանսական եկամուտ	15	37,139	15,995
Ծառայությունների մատուցումից եկամուտ	17	65,614	102,981
Այլ եկամուտ		11,035	15,377
Ծրագրային ծախսեր	18	(128,555)	(278,188)
Վարչական ծախսեր	19	(168,776)	(148,507)
Ֆինանսական ծախսեր	10	(28,182)	(29,076)
Գործառնական գործունեությունից արդյունք		(3,628)	(43,230)
Ֆինանսական ակտիվների գծով անհավաքելիության կորուստի նվազում/ (աճ)	16	3,280	(31,962)
Ֆինանսական եկամուտ (ավանդների գծով)	15	2,869	6,768
Փոխարժեքային տարբերության գծով օգուտ/ (կորուստ), զուտ	20	17,973	(600)
Արդյունք մինչև հարկերը		20,494	(69,024)
Շահութահարկի գծով ծախս	21	(8,172)	(8,651)
Տարվա արդյունք		12,322	(77,675)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք		-	-
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		12,322	(77,675)

«Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության» հիմնադրամ
Զուտ ակտիվում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ

	Կուտակված	Ընդամենը
	արդյունք	
	հազար դրամ	հազար դրամ
2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	163,667	163,667
Տարվա արդյունք	(77,675)	(77,675)
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	85,992	85,992
2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	85,992	85,992
ՖՀՄՍ 16-ի որդեգրման արդյունքը (ծնթ. 22)	(2,493)	(2,493)
Տարվա արդյունք	12,322	12,322
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	95,821	95,821

**«Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության» հիմնադրամ
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ**

	2019թ.	2018թ.
	<u>հազար դրամ</u>	<u>հազար դրամ</u>
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Տարվա արդյունք	12,322	(77,675)
Ճշգրտումներ		
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	57,815	64,015
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի ամորտիզացիա	8,607	-
Շահութահարկի գծով ծախս	8,172	8,651
Տոկոսային ծախսեր	34,693	29,076
Տոկոսային եկամուտ փոխառություններից	(37,139)	(15,995)
Տոկոսային եկամուտ ժամկետային ավանդներից	(2,869)	(6,768)
Շնորհներից եկամուտ	(208,097)	(278,188)
Ակնկալվող պարտքային կորուստի աճ/(նվազում)	(12,737)	29,149
Դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների աճ	(2,301)	-
Ավանդների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստի աճ	(361)	-
Փոխարժեքային տարբերությունից կորուստ/(օգուտ)	(17,973)	600
<i>Գործառնական արդյունք նախքան շրջանառու կապիտալի փոփոխությունները</i>	<i>(159,868)</i>	<i>(247,135)</i>
Դեբիտորական պարտքերի նվազում/(աճ)	496,621	534,323
Պաշարների նվազում/(աճ)	(631)	112
Կրեդիտորական պարտքերի (նվազում)/աճ	(2,104)	(132,578)
	<u>334,018</u>	<u>154,722</u>
Վճարված տոկոսներ	(28,289)	(29,163)
Վճարված շահութահարկ	(7,203)	(5,603)
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական հոսք	298,526	119,956
Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(895)	(349)
Ժամկետային ավանդների մարում/(ներդրում), զուտ	(13)	46,823
Ստացված շնորհներ և շնորհների հետ վերադարձ, զուտ	(162,627)	170,778
Ստացված տոկոսային եկամուտ	41,459	19,854
Փոխառությունների տրամադրում, զուտ	(374,614)	(564,953)
Ներդրումային գործունեությունից զուտ դրամական հոսք	(496,690)	(327,847)

**Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության» հիմնադրամ
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ**

	<u>2019թ.</u>	<u>2018թ.</u>
	<u>հազար դրամ</u>	<u>հազար դրամ</u>
Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Ստացված փոխառությունների մարումներ	(81,242)	(80,151)
Վարձակալության պարտավորության մարում	(13,332)	-
Ֆինանսավորման գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	(94,574)	(80,151)
Դրամական միջոցների զուտ նվազում	(292,738)	(288,042)
Արտարժույթի փոխարժեքի ազդեցությունը դրամական միջոցների վրա	(4,000)	190
Դրամական միջոցներ տարվա սկզբում	474,512	762,364
Դրամական միջոցներ տարվա վերջում	177,774	474,512

«Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության» հիմնադրամ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ

---

1. Գործառնությունների բնույթը և ընդհանուր տեղեկատվություն

«Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության» հիմնադրամը հիմնվել է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության (Կառավարություն) 2005թ. ապրիլի 28-ի թիվ 799 որոշմամբ: Հիմնադրամի հիմնադիրը Հայաստանի Հանրապետությունն է (Հիմնադիր): Հիմնադրամի նպատակներն են.

- էներգախնայողության և վերականգնվող էներգետիկայի ոլորտում ներդրումների իրականացմանը նպաստելը,
- էներգախնայողության և վերականգնվող էներգետիկայի ոլորտում Հայաստանի շուկայի զարգացմանը խթանելը,
- շրջակա միջավայրի, մարդու առողջության վրա տեխնածին ազդեցության նվազեցմանը նպաստելը,
- էներգետիկ անվտանգության, էներգետիկ համակարգերի հուսալիության աստիճանի բարձրացմանն ուղղված մեխանիզմների մշակումը,
- ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից համապատասխան լիազորություններ տրամադրվելու դեպքում՝ ՀՀ ֆինանսների նախարարության հետ կնքվող պայմանագրերի հիման վրա ՀՀ ֆինանսների նախարարության անունից ոլորտի զարգացմանը խթանող վարկային և դրամաշնորհային ծրագրերի իրականացման կազմակերպումը:

2012թ. հուլիսի 30-ին ՀՀ կառավարության 2012թ. փետրվարի 16-ի թիվ 174-Ն որոշմամբ Գործակալության պայմանագիր է կնքվել Հիմնադրամի և ՀՀ ֆինանսների նախարարության միջև, համաձայն որի Հիմնադրամը համաձայնվում է իրականացնել էներգախնայողության և վերականգնվող էներգետիկայի ֆինանսավորման ծրագիր:

Ծրագիրը նախատեսում է հետևյալ բաղադրիչները.

Բաղադրիչ 1 Ծրագրի միջոցները տրամադրվում են մասնակից ֆինանսական հաստատություններին էներգախնայողության և վերականգնվող էներգետիկայի ծրագրերում համապատասխան պահանջները բավարարող շահառուների կողմից կատարած ներդրումները ֆինանսավորելու նպատակով:

Բաղադրիչ 2 Հիմնադրամը կատարում է էներգախնայողության հետ կապված ներդրումներ հանրային շենքերում:

2018-2019թթ.-ին Հիմնադրամն իրականացրել է հետևյալ ծրագրերը.

- «էներգախնայողության ծրագիր», որը ֆինանսավորվել էր 2.12 մլն ԱՄՆ դոլարի չափով Համաշխարհային Բանկի դրամաշնորհի, ինչպես նաև Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության հիմնադրամի կողմից կառավարվող 8,5 մլն. ԱՄՆ դոլարին համարժեք շրջանառու միջոցների հաշվին: Ծրջանառու միջոցները հանդիսանում են Հիմնադրամի և ՀՀ ֆինանսների նախարարության միջև 2012թ. հուլիսի 30-ին կնքված գործակալության համաձայնագրով հատկացված գումարները, որոնք նախատեսված են Հիմնադրամի կողմից էներգախնայողության և վերականգնվող էներգետիկայի ֆինանսավորման ծրագրի իրականացումն ապահովելու համար: Դրամաշնորհային ծրագիրը ավարտել է 2016 թվականի հունիսի 30-ին, սակայն Հիմնադրամի շրջանառու ֆոնդի գումարներով ծրագրի իրականացումը շարունակվում է:
- «Արդյունաբերական մասշտաբի արևային էներգիայի ծրագրի նախապատրաստման ծրագիր», որը ֆինանսավորվում է 2015 թվականի հունիսի 30-ին ՀՀ կառավարության և Վերակառուցման և զարգացման միջազգային բանկի միջև ստորագրված Արդյունաբերական

**«Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության» հիմնադրամ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ (շարունակություն)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ**

մասշտաբի արևային էներգիայի ծրագրի նախապատրաստման TF0A0418 Դրամաշնորհի համաձայնագրի հիման վրա: Ծրագրի նպատակն է օժանդակել Հայաստանի Հանրապետությանը՝ արդյունաբերական մասշտաբի արևային էներգիայի նախատեսվող ծրագրի նախապատրաստման հարցում, այսինքն՝ կատարել արևային էներգիայի կայանների համար հավանական տեղանքների որոշում, հնարավոր տեղանքների համար տեխնիկատնտեսական իրագործելիության ուսումնասիրություն, նախնական ռեսուրսների քարտեզագրում, ընտրված տեղանքներում ցանցի հետ միացման ներուժի գնահատում, ցանցի հետ միացման ծախսերի գնահատում: Դրամաշնորհային ծրագիրը ավարտել է 2019 թվականի հունիսի 30-ին:

- «Երկրաջերմային հետախուզական հորատման ծրագիր», որը ֆինանսավորվում է 2015թ. հունիսի 16-ին ՀՀ կառավարության և Վերակառուցման և զարգացման միջազգային բանկի միջև ստորագրված Երկրաջերմային հետախուզական հորատման TF0A0544 դրամաշնորհի համաձայնագրի հիման վրա: Ծրագրի նպատակն է՝ Հայաստանում հայտնի հավանական երկրաջերմային տեղանքներից մեկում՝ Քարքարում, հետախուզական հորատման միջոցով՝ էլեկտրաէներգիայի արտադրության համար բավարար ռեսուրսի առկայության և որակի հաստատումը և մասնավոր հատվածին երկրաջերմային էլեկտրակայանի կառուցման գործում ներգրավումը: Ծրագրի վերջնական նպատակը Քարքար տեղամասում երկրաջերմային էլեկտրակայանի կառուցումն է, եթե պաշարների առկայությունը հաստատվի: Դրամաշնորհային ծրագիրը ավարտել է 2019 թվականի մայիսի 31-ին:
- «Հայաստանում կայուն զարգացման նպատակների (ԿԶՆ) իրականացման նորարարական լուծումներ», որը ֆինանսավորվում է 2019թ. հուլիսի 15-ին Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության հիմնադրամի և Միացյալ ազգերի կազմակերպության զարգացման ծրագրի միջև ստորագրված N00109316-00108696 դրամաշնորհային համաձայնագրի հիման վրա: Ծրագիրն ուղղված է գյուղական համայնքներում էներգետիկ աղբատության կրճատման խնդրին՝ նոր սերնդի էներգետիկ լուծումների ներդրման միջոցով: Դրամաշնորհի Ընդհանուր գումարը կազմում է 220,000 ԱՄՆ դոլար, որից 165,000 ԱՄՆ դոլարը տրամադրվել է Հիմնադրամին որպես շրջանառու ֆոնդ: Շրջանառու ֆոնդը օգտագործվում է՝ գործընկեր բանկերի և այլ ֆինանսական հաստատությունների միջոցով չգազաֆիկացված համայնքներում (Գեղարքունիք, Շիրակ) 200 ընտանիքների վարկերի տրամադրում արևային ջրատաքացուցիչների և այլ ֆոտովոլտային մոդուլների ձեռքբերման և տեղադրման համար:
- «Հայաստանի Հանրապետության չգազաֆիկացված համայնքների իրավաբանական անձանց և ֆիզիկական անձանց էներգաարդյունավետության բարձրացման ծրագիր»։ «Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության» հիմնադրամը, «Ակբա Լիզինգ» ՎԿ ՓԲԸ-ն, «ԿՈՆՎԵՐՍ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ն և «Գլոբալ Կրեդիտ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ն 2017թ.-ին ստորագրել են պայմանագրեր Հայաստանում չգազաֆիկացված համայնքների էներգաարդյունավետության բարձրացման ծրագրի վերաբերյալ: Ծրագրի նպատակն է ֆինանսական կառույցների միջոցով ֆինանսավորել ներդրումները մաքուր էներգիայի ոլորտում: Վերջինս ուղղված է Հայաստանի շուրջ 280 համայնքներում ֆինանսական կազմակերպությունների միջոցով բարձրացնել էներգաարդյունավետության մակարդակը և ֆինանսավորել ներդրումները մաքուր էներգիայի զարգացման ոլորտում:
- «Համայնքային էներգաարդյունավետության ծրագիր» - Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության հիմնադրամի, «ԱԿԲԱ-ԿՐԵԴԻՏ ԱԳՐԻԿՈՒ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ, «ԿՈՆՎԵՐՍ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ առևտրային բանկերի կողմից համատեղ իրականացվող Համայնքային էներգաարդյունավետության ծրագրի նպատակն է ապահովել Հայաստանի Հանրապետության համայնքների կողմից էներգաարդյունավետությանն ուղղված ներդրումների ֆինանսավորումը: Ավելին, ծրագրի նպատակն է նաև նվազեցնել ոչ արդյունավետ էներգասպառումը և ընդլայնել մաքուր, արդյունավետ, ապահով և մատչելի էներգետիկ տեխնոլոգիաների օգտագործումը: Կատարված աշխատանքները կնպաստեն

**«Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության» հիմնադրամ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ (շարունակություն)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ**

բնակիչների ամսական էլեկտրաէներգիայի և ջրատաքացման համար ծախսվող էներգիայի և դրանց դիմաց վճարվող գումարի կրճատմանը, հետագայում նաև գրոյացմանը:

- «Ինժեներական խորհրդատվական ծառայությունների տրամադրում Գերմանահայկական հիմնադրամի կողմից իրականացվող «Աջակցություն էներգախնայողության ֆինանսավորմանը ՓՄՁ-ների ոլորտում» - ծրագրի շրջանակներում (Ֆինանսավորող KfW)- Ծրագրի նպատակն է աջակցել էներգախնայողության միջոցառումների ֆինանսավորմանը Հայաստանի ՓՄՁ-ներում:

Հիմնադրամի իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան, Մելիք Ադամյան փ. 1:

Հիմնադրամի աշխատակիցների միջին թվաքանակը 2019թ. կազմել է 20 մարդ (2018թ.՝ 21 մարդ):

2. Պատրաստման հիմունք

2.1 Համապատասխանություն

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՄ) համաձայն, ինչպես հրապարակվել է Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՄԽ) կողմից: Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են անընդհատության սկզբունքի հիման վրա:

Ներկայումս ՖՀՄՄ չեն պարունակում հաշվապահական հաշվառման վարման և ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման վերաբերյալ հատուկ ուղեցույցներ՝ շահույթ չհետապնդող և ոչ կառավարական կազմակերպությունների համար: Եթե ՖՀՄՄ չի տալիս ուղղություն շահույթ չհետապնդող ոլորտի կազմակերպություններին հատուկ գործարքների հաշվառման վերաբերյալ, ապա հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը պետք է հիմնվի ՖՀՄՄ ընդհանուր սկզբունքների վրա՝ համաձայն Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՄԽ) «Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ներկայացման հայեցակարգային հիմունքների»:

2.2 Նոր և վերանայված ստանդարտներ

ա) 2019թ. հունվարի 1-ից ուժի մեջ մտած նոր ստանդարտներ, մեկնաբանություններ և փոփոխություններ

- ՖՀՄՄ 16 “Վարձակալություն”;
- ՖՀՄՄԿ 23 “Շահութահարկի հաշվառման մոտեցման անորշություն”:

ՖՀՄՄ 16-ի ազդեցություն Հիմնադրամի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ներկայացված է ծանոթագրություն 22-ում:

ՖՀՄՄԿ 23-ը չունի նշանակալի ազդեցություն Հիմնադրամի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

բ) Հրապարակված, սակայն դեռևս չգործող ՖՀՄՄ-ների նոր ստանդարտներ և փոփոխություններ

Առկա չեն նոր ստանդարտները, մեկնաբանությունները և փոփոխությունները, որոնք դեռ ուժի մեջ չեն մտել, որոնք կունենան կամ հնարավոր է ունենան ազդեցություն Հիմնադրամի հետագա ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

2.3 Չափման հիմքեր

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի սկզբունքով, բացառությամբ որոշ ֆինանսական ակտիվների, որոնք չափվել են իրական արժեքի սկզբունքով:

2.4 Գնահատումների և դատողությունների կիրառում

ՖՀՄՍ-ին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որպեսզի Հիմնադրամի ղեկավարությունը կարևոր գնահատումներ և ենթադրություններ կատարի, որոնք ազդեցություն են գործում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների գումարների, ինչպես նաև հաշվետու տարվա եկամուտների և ծախսերի գումարների վրա: Առավել մեծ դատողություն պահանջող և բարդություն ներկայացնող էական ոլորտները, կամ այն ոլորտները, որտեղ ենթադրություններն ու գնահատումներն էական են ֆինանսական հաշվետվությունների համար, բացահայտված են ներքո:

2.4.1. Անընդհատության սկզբունք

Հիմնադրամի ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստված են անընդհատության սկզբունքով, որը ենթադրում է ակտիվների իրացում և պարտավորությունների մարում՝ սովորական գործունեության ընթացքում:

Վերջին տարիներին Հիմնադրամը գործառնական գործունեությունից կրել է ֆինանսական վնասներ: Այնուամենայնիվ, ղեկավարությունը համոզված է, որ Հիմնադրամի կրած վնասները չեն առաջացնի խնդիրներ՝ սովորական գործունեության ընթացքում ակտիվներն իրացնելու և պարտավորությունները մարելու հարցում: Դեկավարության համոզմամբ՝ Հիմնադրամը մոտ ապագայում կգրանցի դրական արդյունքներ, քանի որ ունի պայմանավորվածություններ դոնոր կազմակերպությունների հետ մի շարք ծրագրեր իրականացնելու շուրջ (ծնթ. 1):

Հիմնադրամի ղեկավարությունը, հիմնվելով կատարված դատողությունների վրա, ունի հիմնավորված ակնկալիք, որ Հիմնադրամը կարող է շարունակել իր գործառնական գործունեությունը տեսանելի ապագայում: Ուստի Հիմնադրամը շարունակում է որդեգրել անընդհատության սկզբունքը իր ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով:

2.4.2. Ստացված և տրված փոխառություններ

Ինչպես ներկայացված է ծանոթագրություններ 5-ում, 6-ում և 10-ում, Հիմնադրամը ստացել է պետական փոխառություններ ցածր տոկոսադրույքով՝ նրանց հաշվին իրականացնելով էներգախնայողության ծրագրեր և տրամադրել փոխառություններ ֆինանսական կազմակերպություններին՝ նմանատիպ ծրագրերի ֆինանսավորման նպատակով:

Հիմնադրամը համարվում է ոչ առևտրային կազմակերպություն և չի հետապնդում շահույթ ստանալու նպատակ, որով մատուցվող ծառայությունների գները՝ հիմնականում հետաձգված վճարման ժամանակացույցով (ծնթ. 2.4.3) և տրամադրված փոխառությունների տոկոսադրույքները սահմանվել են այնքանով, որպեսզի ծածկեն Հիմնադրամի գործառնական ծախսերը տվյալ ծառայության շարունակական մատուցման նպատակով:

Նշվածը հաշվի առնելով, նաև այն, որ նման գումարներով ու պայմաններով փոխառություններ ստանալու և տրամադրելու համար համապատասխան ֆինանսական շուկայի բացակայությունը ՀՀ-ում, Հիմնադրամի Դեկավարության գնահատմամբ ստացված և տրված փոխառությունների հաշվեկշռային արժեքները համապատասխանում են դրանց իրական արժեքներին, և հետևաբար դրանք չեն զեղչվել շուկայական տոկոսադրույքներով: Այնուամենայնիվ, եթե փոխվեն

**«Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության» հիմնադրամ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ (շարունակություն)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ**

դեկավարության գնահատումները վերը նշված հարցի շուրջ, ապա Հիմնադրամի ֆինանսական հաշվետվությունները կենթարկվեն էական փոփոխությունների:

2.4.3. Դեբիտորական պարտքեր

ա/ Ղեկավարությունը համոզված է, որ էներգախնայողության ծառայությունների (էներգախնայողության ներդրումներ և էներգետիկ ծառայություններ) գծով դեբիտորական պարտքերը Հիմնադրամի ակտիվներն են և պետք է ներառվեն Հիմնադրամի ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում (չնայած այն փաստին, որ իրավական տեսանկյունից Հիմնադրամը այդ գործարքի մասով հանդիսանում է ՀՀ Ֆինանսների նախարարության գործակալը և հանդես է գալիս վերջինիս անունից), քանի որ.

- այդ ծառայությունները մատուցվել են ՀՀ Ֆինանսների նախարարությունից ստացված միջոցների հաշվին և Հիմնադրամը վերջինիս նկատմամբ ունի պարտավորություն,
- Հիմնադրամը նշված գործարքի մասով կրում է արտարժույթային ռիսկ, քանի որ ՀՀ Ֆինանսների նախարարությունից կառավարման ստացված միջոցների կեսից ավելին արտահայտված են ԱՄՆ դոլարով, իսկ փոխառու միջոցներով Հիմնադրամի կողմից մատուցված էներգետիկ ծառայությունների դիմաց վճարումները կատարվում են հայկական դրամով:

բ/ Համաձայն դեկավարության գնահատման՝ էներգախնայողության ծառայությունների (էներգախնայողության ներդրումներ և էներգետիկ ծառայություններ) մատուցման գծով դեբիտորական պարտքերի հաշվեկշռային արժեքները համապատասխանում են դրանց իրական արժեքներին, և հետևաբար դրանք չեն զեղչվել շուկայական տոկոսադրույքներով՝ հաշվի առնելով ծնթ. 2.4.2-ում նշված հանգամանքները:

գ/ Դեբիտորական պարտքերը ստացվում են ՀՀ Կառավարության գործակալությունների կողմից, և ակնկալվող պարտքային կորուստների դրույքաչափերը հիմնված են միջազգային վարկանշային կազմակերպությունների (S&P, Fitch կամ Moody's) կողմից ՀՀ-ին տրված սուվերեն վարկանշի համապատասխան դեֆոլտի հավանականության վրա:

2018թ.-ին S&P-ի կողմից տրված ՀՀ սուվերեն վարկանիշը B+ էր: 2019թ.-ին օգտագործվել է S&P-ին համեմատական Moody's -ի կողմից տրամադրված ՀՀ սուվերեն վարկանիշը՝ Ba2: Դեֆոլտի հավանականությունը ճշգրտվում է արտացոլելու ընթացիկ և ապագա մակրոտնտեսական գործոնները, որոնք ազդում են հաճախորդի կողմից չմարված գումարի մարման ունակության վրա: Հիմնադրամը սահմանել է համախառն ներքին արդյունքը (ՀՆԱ), արտաքին պետական պարտքը և տնտեսական գործունեության ցուցանիշը որպես առավել համապատասխան գործոններ և ըստ այդ գործոնների կարգավորում է ակնկալվող փոփոխությունների համար պատմական կորուստների մակարդակը:

դ/ Հաշվետվության ամսաթվի դրությամբ էներգախնայողության ներդրումներից դեբիտորական պարտքերի կազմում ներառված են նաև այն շինարարական աշխատանքների արժեքը, որոնք դեռևս շահագործման հանձնված չեն, այսինքն, այդ շինարարական աշխատանքների մասով չկան եռակողմ (Հիմնադրամ-կապալառու-հանրային օբյեկտ) ստորագրված ավարտական ակտեր, որոնք վկայում են, որ կատարված աշխատանքները հանրային օբյեկտների կողմից ևս ընդունվում են: Սրանց հետ կապված առկա են միայն շինարարության ընթացիկ հանձնման--ընդունման ակտերը, որոնք ստորագրվում են երկկողմ՝ կապալառուի և Հիմնադրամի միջև: Հետևաբար, դեռևս շահագործման չհանձնված շինարարությունների մասով Հիմնադրամի ձևակերպած դեբիտորական պարտքերը վերագրելի չեն կոնկրետ գործընկերոջ: Սակայն, Հիմնադրամի դեկավարությունը գնահատում է, որ այդ աշխատանքները ավարտին կհասցվեն ժամանակին և պատշաճ որակով, և հավանականությունը, որ հանրային օբյեկտների կողմից այն կընդունվի, գնահատում է բարձր:

2.4.4. Վարձակալության հաշվառում

Վարձակալության ժամկետի որոշումը որոշ վարձակալությունների դեպքում, երբ Հիմնադրամը հանդես է գալիս որպես վարձակալ, ներառյալ արդյոք Հիմնադրամը խելամտորեն համոզված է վարձակալության գծով օպցիոնները կիրառելու (ծնթ.22) :

Վարձակալության գծով պարտավորության գեղչման տոկոսադրույքի որոշումը (ծնթ.22):

2.4.5. Իրական արժեքի չափում

Մի շարք ակտիվներ և պարտավորություններ պահանջվում է չափել իրական արժեքով և/կամ բացահայտել դրանց իրական արժեքը Հիմնադրամի ֆինանսական հաշվետվություններում:

Հիմնադրամի ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի չափման համար հնարավորինս օգտագործվում են շուկայական դիտելի ելակետային տվյալներ: Իրական արժեքի չափման համար օգտագործվող ելակետային տվյալները դասակարգվում են ըստ տարբեր մակարդակների՝ կախված նրանից, թե որքանով են գնահատման մեթոդի մեջ օգտագործվող տվյալները դիտելի («իրական արժեքի հիերարխիա»):

- Մակարդակ 1. Նույնական ակտիվների կամ պարտավորությունների համար ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներ (չճգրտված)
- Մակարդակ 2: Ուղղակի կամ անուղղակիորեն դիտելի ելակետային տվյալներ՝ բացառությամբ 1-ին մակարդակում ներառվող գնանշվող գներից
- Մակարդակ 3: Ոչ դիտելի ելակետային տվյալներ (այսինքն՝ հիմնված չեն շուկայական տվյալների վրա)

Ակտիվների և պարտավորությունների դասակարգումը վերոնշյալ մակարդակներում հիմնվում է ամենացածր մակարդակի ելակետային տվյալների վրա, որոնք ունեն զգալի ազդեցություն իրական արժեքի չափման վրա: Տեղափոխությունը մի մակարդակից մյուսը ճանաչվում է այն ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում այն տեղի է ունենում:

Իրական արժեքի բացահայտումը ներկայացված է ծնթ. 29-ում:

2.5 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը հայկական դրամն է (դրամ), որն էլ հանդիսանում է Հիմնադրամի գործառնական արժույթը, քանի որ այն լավագույնս արտացոլում է ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Հիմնադրամի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հայկական դրամով, քանի որ, դեկավարության համոզմամբ, այս արժույթն առավել օգտակար է Հիմնադրամի ֆինանսական հաշվետվություններին օգտագործողների համար: Դրամով ներկայացված ամբողջ ֆինանսական տեղեկատվությունը կլորացված է մինչև մոտակա հազար միավորը:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

3.1 Արտարժույթով գործարքներ

Ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս Հիմնադրամի համար գործառնական արժույթից տարբեր այլ արժույթով իրականացված գործարքները գրանցվում են գործարքի օրվա դրությամբ ՀՀ Կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից հրապարակված փոխարժեքով: Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են կիրառելով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ՀՀ ԿԲ կողմից հրապարակված փոխարժեքը. 2019թ.

**«Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության» հիմնադրամ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ (շարունակություն)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ**

դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1 ԱՄՆ դոլարը կազմում էր 479.70 ՀՀ դրամ, 1 եվրոն՝ 537.26 ՀՀ դրամ (31.12.2018թ.՝ 1 ԱՄՆ դոլարը՝ 483.75 ՀՀ դրամ, 1 եվրոն՝ 553.65 ՀՀ դրամ):

Արտարժույթով գործարքներից, ինչպես նաև արտարժույթով արտահայտված դրամային հոդվածների վերահաշվարկումից առաջացած փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են ժամանակաշրջանի շահույթում կամ վնասում:

3.2 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Հիմնական միջոցի օտարման կամ դուրսգրման հետևանքով առաջացած օգուտը կամ վնասը որոշվում է վաճառքից հասույթի և ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի տարբերությամբ և ճանաչվում է տարվա արդյունքում:

Մաշվածությունը ճանաչվում է տարվա արդյունքում՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է այն պահից, երբ ակտիվը դառնում է մատչելի՝ իր նպատակային նշանակությամբ օգտագործելու համար: Հիմնական միջոցների գնահատված օգտակար ծառայության ժամկետները ներկայացված են ստորև.

Մեքենաներ և սարքավորումներ	4-5 տարի
Տրանսպորտային միջոցներ	5 տարի
Տնտեսական գույք	5 տարի
Այլ	1-5 տարի:

3.3 Վարձակալված ակտիվներ

Վարձակալությունները հաշվառվում են ճանաչելով Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը և վարձակալության գծով պարտավորությունը, բացառությամբ.

- Ցածրարժեք ակտիվների վարձակալությունը, և
- Մինչև 12 ամիս կամ ավելի կարճ ժամկետով վարձակալությունը:

Վարձակալական պարտավորությունները չափվում են վարձակալության ժամկետի ընթացքում կատարվող պայմանագրային վարձավճարների ներկա արժեքով, զեղչված վարձակալությամբ ենթադրվող դրույքով, եթե այդ դրույքը հնարավոր է հեշտությամբ որոշել: Եթե ոչ (սովորաբար պատահող դեպքեր), հաշվարկը կատարվում է կիրառելով վարձակալի կողմից լրացուցիչ փոխառու միջոցների ներգրավման դրույքով:

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները սկզբնապես չափվում են վարձակալական պարտավորության չափով, հանած ստացված ցանկացած վարձակալության խրախուսումները և գումարած հետևյալը.

- վարձակալության մեկնարկի ամսաթվին կամ դրանից առաջ կատարված վարձավճարները
- վարձակալի կողմից կրած սկզբնավորման ցանկացած ուղղակի ծախսումներ, և
- այն ծախսումների գնահատականը, որը վարձակալը կկրի հիմքում ընկած ակտիվն ապամոնտաժելիս կամ քանդելիս:

Սկզբնական ճանաչումից հետո վարձակալության գծով պարտավորությունը ավելացվում է մնացորդային արժեքի նկատմամբ տոկոսային ծախսով և նվազեցվում է կատարված վճարումների չափով:

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը ամորտիզացվում է ուղիղ-գծային մեթոդով՝ վարձակալության մնացորդային ժամկետի ընթացքում կամ հիմքային ակտիվի տնտեսական օգտագործման ժամկետի ընթացքում, եթե վերջինս ավելի կարճ է վարձակալության ժամկետից:

3.4 Ֆինանսական գործիքներ

Ճանաչում և ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները ճանաչվում են, երբ Հիմնադրամը դառնում է ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվներն ապաճանաչվում են, երբ լրանում են ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները, կամ այն ժամանակ, երբ ֆինանսական ակտիվները բոլոր նշանակալից ռիսկերով ու հատուցումներով փոխանցվում են երրորդ կողմին:

Ֆինանսական պարտավորությունները ապաճանաչվում են, երբ դրանք մարվում են, վճարման ենթակա չեն, չեղյալ են ճանաչվել կամ լրացել է դրանց ուժի մեջ լինելու ժամկետը:

Ֆինանսական ակտիվների դասակարգումը և սկզբնական չափումը

Բոլոր ֆինանսական ակտիվները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի հետ կապված ծախսումները:

Ֆինանսական ակտիվները բաժանվում են հետևյալ կատեգորիաների՝

- ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող,
- իրական արժեքով չափվող՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով,
- իրական արժեքով չափվող՝ այլ համապարփակ արդյունքում:

Ներկայացված ժամանակաշրջաններում Հիմնադրամը չունի որպես այլ համապարփակ արդյունքում իրական արժեքով հաշվառվող դասակարգված ֆինանսական ակտիվներ:

Դասակարգումը բնորոշվում է հետևյալ երկու պարագայով.

- Հիմնադրամի՝ ֆինանսական ակտիվների կառավարման բիզնես մոդելը,
- ֆինանսական ակտիվի՝ պայմանագրային դրամական հոսքերի հատկանիշները:

Ֆինանսական ակտիվներին առնչվող ամբողջ եկամուտը և ծախսերը, որոնք ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, արտացոլված են ֆինանսական եկամտում, ֆինանսական ծախսերում կամ այլ ֆինանսական արդյունքներում, բացառությամբ առևտրային դեբիտորական պարտքերի արժեքկման, որը արտացոլված է ֆինանսական ակտիվների արժեքկման կորուստներում: Հիմնադրամի ֆինանսական ակտիվները, ըստ կատեգորիաների ներկայացված են ծանոթագրություն 23.բ-ում:

Ֆինանսական ակտիվների հետագա չափումը

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով, եթե ակտիվները բավարարում են հետևյալ պայմաններին (և չեն դասակարգված որպես իրական արժեքով չափվող շահույթի կամ վնասի միջոցով).

**«Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության» հիմնադրամ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ (շարունակություն)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ**

- դրանք պահվում են այն բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն է պահել ֆինանսական ակտիվները և հավաքագրել դրանց հետ կապված պայմանագրային դրամական հոսքերը,
- ֆինանսական ակտիվների պայմանագրային պայմաններն առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ:

Հիմնադրամը հաշվառում է ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները՝ օգտվելով պարզեցված մոտեցումից և կորուստի գծով պահուստը ձևակերպում է որպես գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներ: Դրանք իրենցից ներկայացնում են պայմանագրային դրամական հոսքերի ակնկալվող դադարեցումները՝ հաշվի առնելով ֆինանսական ակտիվի գործողության ժամկետի ամբողջ ընթացքում ցանկացած պահի չմարվելու հնարավորությունը: Ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկելիս Հիմնադրամն օգտագործում է պահուստի մատրիցան՝ ելնելով պատմական փորձից, արտաքին ցուցանիշներից և ապագային առնչվող տեղեկատվությունից:

Հիմնադրամը գնահատում է ֆինանսական ակտիվների արժեքը կամը հավաքական հիմունքով, քանի որ դրանք ունեն պարտքային ռիսկի ընդհանուր բնորոշումներ, դրանք խմբավորվել են՝ ելնելով ժամկետանց օրերից: ՖՀՄՍ 9-ի՝ արժեքկմանը ներկայացվող պահանջների կիրառման մանրամասն վերլուծությունն արտացոլված է ծանոթագրություն 23-ում:

Տրամադրված փոխառություններ

Հիմնադրամը լրիվ պահուստավորում է բոլոր այն փոխառությունների պորտֆելները, որոնց մարումներն ապահովված են վերջնական փոխառուի կողմից կատարված վճարումներով և որոնց մարման ժամկետից անցել է ավելի քան 90 օր, քանի որ, հիմնվելով անցյալի փորձի վրա, մարման ժամկետը 90 օրով գերազանցելու դեպքում տրամադրված փոխառությունները համարվում են անհավաքագրելի: Այս փոխառությունները, որոնց մասով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ առկա են արժեքկման օբյեկտիվ ապացույցներ, ընգրկվում են «Փուլ 3»-ի մեջ: Մինչև 30 օր ժամկետանց փոխառությունների մայր գումարները և տոկոսները ընգրկվում են «Փուլ 1»-ի մեջ, և «12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները» ճանաչվում են առաջին դասի ակտիվների համար: 30-ից մինչև 90 օր ժամկետանց փոխառությունների մայր գումարները և տոկոսները ընգրկվում են «Փուլ 2»-ի մեջ, և «գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստները» ճանաչվում են երկրորդ դասի ակտիվների համար: Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափումը որոշվում է ֆինանսական գործիքի ակնկալվող գործողության ժամկետի պարտքային կորուստների հավանականության միջին կշռված գնահատումով:

Ստացված փոխառություններ

Ստացված փոխառությունները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ առանց գործարքային ծախսերի: Սկզբնական ճանաչումից հետո փոխառությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով, իսկ այս արժեքի և մարման արժեքի միջև տարբերությունը փոխառության ժամկետի ընթացքում ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով: Տոկոսավճարները և փոխառությունների հետ կապված այլ ծախսերը ծախսագրվում են կատարմանը զուգահեռ՝ որպես ֆինանսական ծախսերի մի մաս:

Ստացված փոխառությունների վերաբերյալ ղեկավարության կողմից կատարված գնահատումներն ու դատողությունները ներառված են ծանոթագրություն 2.4.2-ում:

Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր

Առևտրային կրեդիտորական պարտքերը ճանաչվում են իրական արժեքով, հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով:

3.5. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Հիմնադրամի դրամական միջոցները և նրանց համարժեքները ներառում են բանկային հաշիվների մնացորդները, Կենտրոնական գանձապետարանի հատուկ հաշվի մնացորդները, դրամական միջոցները՝ ճանապարհին և կարճաժամկետ ներդրումները՝ մինչև 3 ամիս ժամկետով:

3.6 Ծնորհներ

Ծնորհը չի ճանաչվում, քանի դեռ չկա հիմնավորված երաշխիք, որ Հիմնադրամը կատարելու է դրան կից բոլոր պայմանները, և որ շնորհը ստացվելու է:

Ծնորհները, որոնց հիմնական պայմանը Հիմնադրամի կողմից ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռքբերումն է, ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ակտիվներին վերաբերվող շնորհ և սիստեմատիկորեն ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում:

Այլ շնորհները ճանաչվում են սիստեմատիկ հիմունքով եկամուտ այն ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում դրանք փոխհատուցում են համապատասխան ծախսումները, որոնց համար դրանք ստացվել են: Ծնորհը, որը հատկացվում է Հիմնադրամին՝ ի հատուցում արդեն կրած ծախսերի կամ վնասների, կամ որպես շտապ ֆինանսական օգնություն՝ առանց հետագա կոնկրետ ծախսումներ կրելու, ճանաչվում է որպես եկամուտ այն հաշվետու ժամանակաշրջանում, երբ դառնում է ստացման ենթակա:

Ծնորհը, որ Հիմնադրամին հատկացվել է ֆինանսական աջակցություն (երբ չկան դրամաշնորհին կից պայմաններ) տրամադրելու նպատակով, ճանաչվում է այն ժամանակաշրջանի արդյունքում, երբ Հիմնադրամը ստանում է շնորհը:

3.7 Ծահութահարկ

Ընթացիկ շահութահարկը տարվա համար հարկվող շահույթից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվետու ամսաթվին գործող կամ ըստ էության գործող հարկային դրույքաչափերով՝ հաշվի առնելով նախորդ տարիների համար վճարվելիք հարկերի ճշգրտումները:

3.8 Հատուցումներ աշխատակիցներին

Կարճաժամկետ հատուցումներն աշխատակիցներին այն հատուցումներն են, որոնք ենթակա են մարման ամբողջությամբ տարեկան այն հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո տասներկու ամսվա ընթացքում, որում աշխատակիցները մատուցել են համապատասխան ծառայությունները: Դրանք ներառում են՝

- (ա) աշխատավարձերը և պարգևավճարները,
- (բ) վճարովի տարեկան արձակուրդները և անաշխատունակության հետ կապված վճարովի արձակուրդները,

3.9 Հասույթ

Հիմնադրամի հասույթը գոյանում է ստացված նվիրատվություններից, մատուցված ծառայություններից, Հիմնադրամի կողմից տրված փոխառությունների տոկոսներից և այլն:

Որոշելու համար, թե արդյոք անհրաժեշտ է ճանաչել հասույթ, թե ոչ, Հիմնադրամն առաջնորդվում է 5-քայլի գործընթացով.

1. Բացահայտել հաճախորդի հետ պայմանագիրը
2. Բացահայտել կատարման պարտականությունները
3. Որոշել գործարքի գինը

**«Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության» հիմնադրամ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ (շարունակություն)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ**

4. Բաշխել գործարքի գինը կատարման պարտականությունների միջև
5. Ճանաչել հասույթը, երբ կատարման պարտականությունը(ները) բավարարված են

Հասույթը ճանաչվում է կամ ժամանակի մեջ որևէ պահին կամ ժամանակի ընթացքում, երբ Հիմնադրամը բավարարում է կատարման իր պարտականությունը՝ հաճախորդին փոխանցելով խոստացված ապրանքը կամ ծառայությունը:

4. Հիմնական միջոցներ

	հազար դրամ				
	<i>Մեքենա և սարքավորումներ</i>	<i>Տրանսպորտային միջոցներ</i>	<i>Համակարգչային տեխնիկա և սարքավորումներ</i>	<i>Արտադրատնտեսական գույք և այլ</i>	<i>Ընդամենը</i>
Սկզբնական արժեք					
1 հունվարի 2018թ.	279,040	29,470	41,324	14,664	364,498
Ավելացումներ	138	-	-	211	349
31 դեկտեմբերի 2018թ.	279,178	29,470	41,324	14,875	364,847
Ավելացում	-	-	-	895	895
31 դեկտեմբերի 2019թ.	279,178	29,470	41,324	15,770	365,742
Կուտակված մաշվածություն					
1 հունվարի 2018թ.	103,356	25,680	35,155	14,037	178,228
Տարվա հաշվարկ	55,649	2,934	2,235	385	61,203
31 դեկտեմբերի 2018թ.	159,005	28,614	37,390	14,422	239,431
Տարվա հաշվարկ	51,892	856	2,112	646	55,506
31 դեկտեմբերի 2019թ.	210,897	29,470	39,502	15,068	294,937
Ջուտ հաշվեկշռային արժեք					
1 հունվարի 2018թ.	175,684	3,790	6,169	627	186,270
31 դեկտեմբերի 2018թ.	120,173	856	3,934	453	125,416
31 դեկտեմբերի 2019թ.	68,281	-	1,822	702	70,805

Մաշվածության գծով ծախսը բաշխվել է հետևյալ կերպ՝

	2019թ.	2018թ.
	հազար դրամ	հազար դրամ
Վարչական ծախսեր	1,486	3,314
Օրագրային ծախսեր	54,020	57,889
	55,506	61,203

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 86,041 հազար դրամ (2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 79,340 հազար դրամ) սկզբնական արժեքով հիմնական միջոցներ հաշվառվում են գրոյական հաշվեկշռային արժեքով:

**«Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության» հիմնադրամ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ (շարունակություն)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ**

5. Դեբիտորական պարտքեր

	2019թ. դեկտեմբերի 31-ի հազար դրամ	2018թ. դեկտեմբերի 31 հազար դրամ
<i>Ընթացիկ</i>		
էներգախնայողության ծառայությունների մատուցումից դեբիտորական պարտքեր	599,522	596,808
Վարկային կորուստների գծով պահուստներ	(1,794)	(1,215)
	<u>597,728</u>	<u>595,593</u>
Կանխավճարներ	1,550	1,298
Այլ	715	195
	<u>599,993</u>	<u>597,086</u>
<i>Ոչ ընթացիկ</i>		
Դեբիտորական պարտքեր էներգախնայողության ներդրումներից	2,101,444	2,596,957
Վարկային կորուստների գծով պահուստներ	(6,998)	(5,276)
	<u>2,094,446</u>	<u>2,591,681</u>
Ընդամենը դեբիտորական պարտքեր	<u>2,694,439</u>	<u>3,188,767</u>
<i>Այդ թվում ամորտիզացված արժեքով չափվող դեբիտորական պարտքեր</i>	<u>2,692,174</u>	<u>3,187,274</u>

Կանխավճարները ներառում են հետևյալ կազմակերպություններին վճարված գումարները՝

	2019թ. դեկտեմբերի 31-ի հազար դրամ	2018թ. դեկտեմբերի 31 հազար դրամ
Տարածքի վարձակալության գծով	1,000	-
Այլ	550	1,298
	<u>1,550</u>	<u>1,298</u>

էներգախնայողության ներդրումների ծառայությունների մատուցումից դեբիտորական պարտքերը բաղկացած են հետևյալ բաղադրիչներից՝

	2019թ. դեկտեմբերի 31		2018թ. դեկտեմբերի 31	
	<u>Ընթացիկ հազար դրամ</u>	<u>Ոչ ընթացիկ հազար դրամ</u>	<u>Ընթացիկ հազար դրամ</u>	<u>Ոչ ընթացիկ հազար դրամ</u>
էներգախնայողության	595,515	2,101,444	593,815	2,596,957
էներգետիկ ծառայություն	4,007	-	2,993	-
	<u>599,522</u>	<u>2,101,444</u>	<u>596,808</u>	<u>2,596,957</u>

էներգախնայողության ծառայությունների մատուցումից դեբիտորական պարտքերի նկարագրությունը ներկայացված է ստորև:

Համաձայն ՀՀ կառավարության 2012թ. փետրվարի 16-ի թիվ 174-Ն որոշման և 2012թ. Հիմնադրամի և ՀՀ ֆինանսների նախարարության միջև կնքված գործակալության պայմանագրի, Հիմնադրամը ՀՀ ֆինանսների նախարարությունից կառավարման է ստացել դրամական միջոցներ, էներգախնայողության և վերականգնվող էներգետիկայի ֆինանսավորմանն ուղղված ծրագրի իրականացումն ապահովելու նպատակով: Կառավարման ստացված միջոցները տրամադրվել են

**«Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության» հիմնադրամ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ (շարունակություն)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ**

Հիմնադրամին տարեկան 0.75%-ով և մինչև 2045թ. մարման ժամկետով: Հիմնադրամին կառավարման հանձնված միջոցները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվել են որպես «Ստացված փոխառություններ», իսկ կառավարման ստացված միջոցների նկատմամբ հաշվեգրված տոկոսային ծախսերը ներկայացված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության «Ֆինանսական ծախսեր» հոդվածում (ծնթ. 10):

Կառավարման ստացված միջոցների հաշվին, ինչպես նաև, Վերակառուցման և զարգացման միջազգային բանկի և ՀՀ կառավարության միջև 2012թ. ապրիլի 20-ին կնքված դրամաշնորհ TF 012163 դրամաշնորհային համաձայնագրով ստացված միջոցների հաշվին Հիմնադրամն իրականացնում է «էներգախնայողության ծրագիր»: Ծրագրի շրջանակներում Հիմնադրամը հանրային օբյեկտներում կատարում է ներդրումներ էներգախնայողության ծառայությունների մատուցման ձևով, որոնք բաղկացած են 2 բաղադրիչից՝ (1) էներգախնայողության ներդրումներ, և (2) էներգետիկ ծառայություններ: Այս ծառայությունները Հիմնադրամը մատուցում է հետևյալ կերպ.

- ընտրում է հատկացվող միջոցների վերադարձը ապահովող գործող իրատեսական մեխանիզմներ ունեցող շահառուների (հանրային օբյեկտներ), այնուհետև կնքում պայմանագրեր կապալառուների հետ, համաձայն որի վերջիններս պարտավորվում են շինարարական աշխատանքներ իրականացել նախապես ընտրված հանրային օբյեկտներում՝ էներգախնայողության սահմանված մակարդակ ապահովելու նպատակով (բաղադրիչ 1՝ էներգախնայողության ներդրումներ);
- իրականացնում է «էներգախնայողության ծրագրի» նախապատրաստման, էներգետիկ ուսումնասիրությունների, գնումների, ֆինանսական կառավարման, մոնիթորինգի, էներգախնայողության չափումների և հավաստումների և այլ ծառայություններ (բաղադրիչ 2՝ էներգետիկ ծառայություններ):

էներգախնայողության ծառայությունների իրականացման նպատակով Հիմնադրամը կապալառուի հետ պայմանագրի կնքման հետ մեկտեղ էներգախնայողության ծառայությունների մատուցման պայմանագիր է կնքում նաև շահառուի հետ (հանրային օբյեկտներ), որով սահմանվում է էներգախնայողության ներդրումների և էներգետիկ ծառայությունների արժեքի տարածամկետ մարման ժամանակացույցը: Արդյունքում՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում կապալառուների նկատմամբ կտեղիտորական պարտքերի ճանաչման հետ զուգահեռ Հիմնադրամը էներգախնայողության ծառայությունների 1-ին բաղադրիչի մասով (էներգախնայողության ներդրումներ) ճանաչում է դեբիտորական պարտքեր:

էներգախնայողության ծառայությունների 2-րդ բաղադրիչի մասով Հիմնադրամը ճանաչում է էներգետիկ ծառայությունների գծով դեբիտորական պարտքեր, երբ ծառայությունները մատուցված են: Էներգետիկ ծառայություններից եկամուտները, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ «ծառայությունների մատուցումից եկամուտներ» հոդվածում (ծնթ. 17):

Դեբիտորական պարտքերի զուտ հաշվեկշռային արժեքը համարվում է իրական արժեքի խելամիտ գնահատում: 23(դ) ծանոթագրությունում ներկայացված են պարտքային ռիսկի և ակնկալվող պարտքային ռիսկի վերլուծության վերաբերյալ բացահայտումները:

«Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության» հիմնադրամիջոցառման շրջանակներում իրականացվող կազմակերպչական և կազմակերպչական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ (շարունակություն)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ

6. Տրված փոխառություններ

	Փոխառության մայր գումար	Արժույթ	Փոխառության ձևակերպման ամսաթիվ	Փոխառության վերադարձման ամսաթիվ	Տարեկան տոկոսադրույք (%)	Փոխառության մնացորդը (հազար դր)	
						Մայր գումար	Մտացվելիք տոկոսներ
«ԱԿԲԱ-Կրեդիտ Ագրիկոլ Բանկ» ՓԲԸ	196,455,540	ՀՀ դրամ	21.04.2017	Մինչև 96 ամիս	5%	173,104	808
«ԱԳԲԱ Լիզինգ» ՎԿ ՓԲԸ	394,118,850	ՀՀ դրամ	31.08.2017	Մինչև 96 ամիս	3%-4%	349,316	1,126
«Գլոբալ Կրեդիտ» ՈւՎԿ	520,745,000	ՀՀ դրամ	31.08.2017	Մինչև 96 ամիս	3%-4%	455,210	1,613
						977,630	3,547
<i>Ակնկալվող պարտքային կորուստներ</i>						(10,593)	-
						967,037	3,547
Ոչ ֆինանսական միջնորդ կազմակերպություններ	45,681	ԱՄՆ դոլար	01.04.2004	01.04.2014	5%	9,040	-
Ոչ ֆինանսական միջնորդ կազմակերպություններ	185,535	ԱՄՆ դոլար	01.06.2010	01.06.2020	5%	86,013	28,134
Ոչ ֆինանսական միջնորդ կազմակերպություններ	22,148	ԱՄՆ դոլար	01.06.2005	01.06.2015	5%	4,645	-
						99,698	28,134
<i>Պարտքային կորուստներ</i>						(9,040)	-
Ոչ ֆինանսական միջնորդ կազմակերպություններ						(86,013)	(28,134)
Ոչ ֆինանսական միջնորդ կազմակերպություններ						(4,645)	-
						(99,698)	(28,134)
						967,037	3,547

**«Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության» հիմնադրամի
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ (շարունակություն)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ**

Փոխառությունների ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստը ներկայացված է ստորև՝

	2019թ. դեկտեմբերի 31 հազար դրամ	2018թ. դեկտեմբերի 31 հազար դրամ
Տարեկգրի մնացորդ	151,162	129,162
Տարվա ընթացքում պահուստի աճ	4,265	24,000
Պահուստի ապաճանաչում (ներառվել է այլ եկամուտներում)	(17,002)	(2,000)
Տարեվերջի մնացորդ	138,425	151,162

7. Ժամկետային ավանդներ

Բանկի անվանում	Ավանդի մայր գումար	Արժույթ	Ավանդի ձևակերպ- ման ամսաթիվ	Ավանդի վերադարձ- ման ամսաթիվ	Տարեկան տոկոսա- դրույք (%)	Ժամկետ
						20...
«Արարատբանկ» ԲԲԸ	99,940	ԱՄՆ	06.09.2018թ.	10.09.2020թ.	4.25%	Մայր Գումար 47,941
						(847)
Ակնկալվող պարտքային կորուստներ						47,094

**«Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության» հիմնադրամ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ (շարունակություն)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ**

8. Դրամական միջոցներ

	2019թ. դեկտեմբերի 31	2018թ. դեկտեմբերի 31
	հազար դրամ	հազար դրամ
Ընթացիկ հաշիվներ բանկերում	51,060	128,970
Հատուկ հաշիվներ կենտրոնական գանձապետարանում- գործակալության պայմանագրեր	126,327	25,481
Հատուկ հաշիվներ կենտրոնական գանձապետարանում- դրամաշնորհային պայմանագրեր	387	320,061
	177,774	474,512

Ծանոթագրություն 23-ում ներկայացված է կենտրոնական գանձապետարանում և բանկում մնացորդների արժույթները:

9. Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ

	2019թ.	2018թ.
	հազար դրամ	հազար դրամ
Տարեսկզբի մնացորդ	128,104	187,207
Ավելացումներ (եկամուտներին վերաբերող շնորհից)	79,734	-
Եկամտի ճանաչում (համաձայն դրամաշնորհային համաձայնագրի)*	(79,734)	-
Եկամտի ճանաչում (ծն. 14)	(54,870)	(59,103)
Տարեվերջի մնացորդ	73,234	128,104

(*) ՄԱԿ գարգացման ծրագրի կողմից տրամադրվել է դրամաշնորհ որպես շրջանառու ֆոնդ (ծնթ.

1)

Ակտիվներին վերաբերող շնորհների տարեվերջի մնացորդը գոյացել է հիմնական միջոցներից և ոչ նյութական ակտիվներից:

**«Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության» հիմնադրամի
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ (շարունակություն)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ**

10. Ստացված փոխառություններ

Փոխատուի անվանում	Մայր գումարը	Ստացման արժույթը	Ստացման ամսաթիվ	Մարման ամսաթիվ	Տոկոսադրույք (%)	Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ին (հազար դրամ)		
						2019թ.		
						Մայր գումար	Տոկոս	Մարման գումար
ՀՀ ֆինանսների նախարարություն	1,740,568	ՀՀ դրամ	30.07.2012թ.	10.11.2045թ.	0.75%	1,597,883	1,706	1,632
ՀՀ ֆինանսների նախարարություն	4,738,000	ԱՄՆ դոլար	30.07.2012թ.	10.11.2045թ.	0.75%	2,116,654	2,260	2,181
						3,714,537	3,966	3,814

Տրամադրված փոխառությունները ֆինանսական միջոցներ են, որոնք, համաձայն Հիմնադրամի և ՀՀ ֆինանսական գործակալության պայմանագրի, ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից տրամադրվել են Հիմնադրամի կառավարման հրահանգման նպատակով: Հիմնադրամը ծրագրի շրջանակներում հանրային նշանակության շինություններու կատարում, որն իրականացնելու նպատակով իր անունից պայմանագրեր է կնքում կապալառուների հետ և ծառայությունների մատուցման պայմանագիր կնքում հանրային օբյեկտների հետ, որով սահմանվում է ծառայությունների արժեքի տարածամկետ մարման ժամանակացույցը:

Հիմնադրամի արտարժույթային ռիսկերի մասին ավելի մանրամասն տեղեկատվություն ներկայացված է ծանոթագրություն 10-ում:

**«Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության» հիմնադրամ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ (շարունակություն)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ**

11. Հետաձգված եկամուտ

	2019թ.	2018թ.
	հազար դրամ	հազար դրամ
Տարեսկզբի մնացորդ	332,721	381,028
Ավելացում	114,715	170,778
Շնորհների հետ վերադարձ	(277,342)	-
Տեղափոխում ակտիվներին վերաբերող շնորհ	(79,734)	-
Եկամտի ճանաչում (ծնթ. 14)	(73,493)	(219,085)
Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերությունից եկամուտ	(4,036)	-
Տարեվերջի մնացորդ	12,831	332,721

Հետաձգված եկամտի տարեվերջի մնացորդը գոյացել է հետևյալ աղբյուրներից՝

	2019թ. դեկտեմբերի 31-ի		2018թ. դեկտեմբերի 31-ի	
	դրությամբ		դրությամբ	
	Միջազգային զարգացման ընկերակ- ցություն	ՀՀ կառավա- րություն	Միջազգային զարգացման ընկերակ- ցություն	ՀՀ կառավա- րություն
	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ
«Արդյունաբերական մասշտաբի արևային էներգիայի ծրագրի նախապատրաստման ծրագիր»	10,657	-	45,284	2,547
«Երկրաջերմային էներգիայի հետախուզական հորատման ծրագիր»	406	-	281,588	1,538
«Էներգախնայողության ծրագիր»	1,764	-	1,764	-
ՎԷԸԾ ներդրումային պլանի նախապատրաստման ծրագիր	4	-	-	-
	12,831	-	328,636	4,085

**«Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության» հիմնադրամ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ (շարունակություն)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ**

12. Կրեդիտորական պարտքեր

	2019թ. դեկտեմբերի 31	2018թ. դեկտեմբերի 31
	հազար դրամ	հազար դրամ
Կրեդիտորական պարտքեր աշխատանքների և ծառայությունների գծով	16,734	9,517
<i>Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ, բացառությամբ վարկերի և փոխառությունների</i>	16,734	9,517
Հաճախորդներից կանխավճարներ	41,311	50,452
Փոխհատուցումներ աշխատակիցներին	10,426	8,932
Վճարվելիք հարկեր	3,383	5,121
Այլ	130	116
	71,984	74,138

Որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ դասակարգված առևտրային կրեդիտորական պարտքերի իրական արժեքը հաշվեկշռային արժեքից էականորեն չի տարբերվում:

Վճարվելիք հարկերը և պարտավորությունները ներառում են հետևյալ հարկատեսակների գծով մնացորդները՝

	2019թ. դեկտեմբերի 31	2018թ. դեկտեմբերի 31
	հազար դրամ	հազար դրամ
Ավելացված արժեքի հարկ	1,047	779
Եկամտային հարկ	2,266	4,211
Այլ	70	131
	3,383	5,121

Կրեդիտորական պարտքերի գծով տոկոսներ չեն հաշվարկվում:

13. Վարձակալություն

Հիմնադրամը վարձակալում է գրասենյակային տարածք Երևան քաղաքում: Վարձակալությունը մեկնարկել է 2017թ. օգոստոսի 25-ին և ավարտվում է 2025թ. օգոստոսի 31-ին: Վարձակալությունը կարող է չեղարկվել ցանկացած կողմի ցանկությամբ նախապես 4 ամիս առաջ մյուս կողմին տեղեկացնելով: Ամսական վարձավճարը կազմում է 1,110 հազար դրամ (ներառյալ եկամտային հարկը):

Վարձակալության գծով Օգտագործման իրավունքով ակտիվը և Վարձակալության գծով պարտավորությունը ճանաչվել են 01.01.2019թ.-ից (ծնթ. 22):

**«Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության» հիմնադրամ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ (շարունակություն)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ**

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ

	Հոդ և շենք
	հազար դրամ
1 հունվար 2019թ.	60,244
Ամորտիզացիա	(8,606)
31 դեկտեմբեր 2019թ.	51,638

Վարձակալական պարտավորություն

	Հոդ և շենք
	հազար դրամ
1 հունվար 2019թ.	62,737
Տոկոսային ծախս	6,511
Վարձավճարներ	(13,332)
31 դեկտեմբեր 2019թ.	55,916

14. Շնորհներից եկամուտ

	2019թ.	2018թ.
	հազար դրամ	հազար դրամ
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներից (ծնթ. 9)	54,870	59,103
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներից (ծնթ. 9)	79,734	-
Հետաձգված եկամտից (ծնթ. 11)	73,493	219,085
	208,097	278,188

15. Ֆինանսական եկամուտ

	2019թ.	2018թ.
	հազար դրամ	հազար դրամ
Տրամադրված փոխառություններից տոկոսային եկամուտ (ծնթ. 6)	37,139	15,995
Բանկային հաշվի մնացորդների վրա հաշվարկված տոկոսային եկամուտ	2,869	6,768
	40,008	22,763

16. Ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստ

	2019թ.	2018թ.
	հազար դրամ	հազար դրամ
Տրամադրված փոխառությունների գծով արժեզրկման կորստի ապաճանաչում (կորուստ)	5,219	(24,262)
Բանկային ավանդների գծով արժեզրկման կորստի ապաճանաչում (կորուստ)	361	(1,208)
Դեբիտորական պարտքերի գծով արժեզրկման կորուստ	(2,300)	(6,492)
	3,280	(31,962)

**«Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության» հիմնադրամ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ (շարունակություն)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ**

17. Ծառայությունների մատուցումից եկամուտ

	2019թ.	2018թ.
	հազար դրամ	հազար դրամ
Խորհրդատվական ծառայություններ	19,833	19,684
էներգետիկ ծառայություններ	45,781	49,964
Այլ	-	33,333
	65,614	102,981

18. Ծրագրային ծախսեր

	2019թ.	2018թ.
	հազար դրամ	հազար դրամ
«Երկրաջերմային էներգիայի հետախուզական	3,121	19,511
«Արդյունաբերական մասշտաբի արևային էներգիայի	45,290	199,574
ծրագրի նախապատրաստման ծրագիր»		
«էներգախնայողության ծրագիր»	192	-
Կայուն Զարգացման Նպատակների իրագործման	25,082	-
նորարարական լուծումներ		
	73,685	219,085
Հիմնական միջոցների մաշվածություն և	54,870	59,103
	128,555	278,188

19. Վարչական ծախսեր

	2019թ.	2018թ.
	հազար դրամ	հազար դրամ
Փոխհատուցում աշխատակիցներին	110,757	102,329
Ստացված ծառայություններ	13,159	13,424
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	11,551	4,912
Վարձակալության ծախսեր	6,511	13,332
Աուդիտի և խորհրդատվական ծախսեր	4,750	3,286
Գործուղման և ներկայացուցչական ծախսեր	3,129	2,370
Գրասենյակային և կոմունալ ծախսեր	2,204	858
Փոստի և հեռահաղորդակցության ծախսեր	2,192	598
Բանկային և ապահովագրության ծախսեր	2,042	2,130
Այլ	12,481	5,268
	168,776	148,507

20. Փոխարժեքի տարբերությունից օգուտ/ (կորուստ)

	2019թ.	2018թ.
	հազար դրամ	հազար դրամ
Տրված փոխառությունների և դեբիտորական	(506)	(1,885)
պարտքերի գծով		
Ստացված փոխառությունների գծով	18,479	1,258
	17,973	(600)

**«Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության» հիմնադրամ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ (շարունակություն)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ**

21. Շահութահարկի գծով ծախս

	2019թ.	2018թ.
	հազար դրամ	հազար դրամ
Ընթացիկ շահութահարկ	8,172	8,651
	8,172	8,651

ՀՀ Հարկային օրենսգրքով շահութահարկի դրույքը 2019թ.-ի համար սահմանված է 20% (2018թ.՝ 20%): 2020թ.-ից շահութահարկի դրույքաչափը սահմանվել է 18%:

Արդյունավետ հարկային դրույքաչափի համադրում

	2019թ.		2018թ.	
	հազար դրամ	(%)	հազար դրամ	(%)
Արդյունք մինչև հարկումը (\$ՀՄՄ)	20,494		(69,024)	
Շահութահարկ՝ 20% դրույքաչափով (2018թ.՝ 20%)	4,099	20.0%	(13,805)	20.0%
Փոխարժեքի տարբերության ազդեցությունը (Չհարկվող եկամուտ)/ չնվազեցվող ծախսեր, գուտ	(3,595)	(17.5%)	120	(0.2%)
	7,668	37.4%	22,336	(32.4%)
Շահութահարկի գծով ծախս	8,172	39.9%	8,651	(12.6%)

Հաշվետու ու նախորդ տարիների չնվազեցվող ծախսերը հիմնականում պայմանավորված են վարչական ծախսերի որոշ մասի չնվազեցմամբ:

22. ՖՀՄՄ 16-ի փոփոխության ազդեցություն

Հիմնադրամը ՖՀՄՄ 16-ին անցումը կատարել է 2019թ. հունվարի 1-ին: Հիմնադրամը որոշել է չվերաներկայացնել համեմատական տվյալները նշված ստանդարտի ընդունման արդյունքում: Դրա պատճառով վերափոխված պահանջները չեն արտացոլվել նախորդ տարվա ֆինանսական հաշվետվություններում: Փոխարենը՝ նշված փոփոխությունները կատարվել են ստանդարտի առաջին որդեգրման ամսաթվին (2019թ. հունվարի 1-ին) և ճանաչվել են սեփական կապիտալի սկզբնական մնացորդում:

ՖՀՄՄ 16 ներկայացնում է վարձակալի միասնական հաշվառման մոդել, որը պահանջում է ակտիվների և պարտավորությունների ճանաչում բոլոր վարձակալությունների գծով, ինչպես նաև տալիս է հնարավորություն բացառել կարճաժամկետ (մինչև 12 ամիս ժամկետով) վարձակալությունները և նրանք, որոնց հիմքում ընկած ակտիվը փոքրարժեք է:

**«Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության» հիմնադրամ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ (շարունակություն)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ**

ՖՀՄՍ 16-ի ընդունման արդյունքում Հիմնադրամը ճանաչել է հետևյալ օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալական պարտավորություն

ՀՀՄՍ 17	ՖՀՄՍ 16	
	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ	Վարձակալության գծով պարտավորություն
Գործառնական վարձակալություն	Գրասենյակի տարածք՝ օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը չափվել է վարձակալական պարտավորության գումարի չափով՝ ճշգրտված վարձակալական կանխավճարների կամ պարտքերի գումարներով	Չափվել է վարձավճարների ներկա արժեքով՝ գեղչված Հիմնադրամի կողմից լրացուցիչ փոխառու միջոցների ներգրավման դրույքով 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ: Հիմնադրամի կողմից լրացուցիչ փոխառու միջոցների ներգրավման դրույքը հավասարվում է դրույքին, որով Հիմնադրամը հնարավորություն ունի ներգրավել փոխառու միջոցներ անկախ փոխատուից: Հաշվարկներում կիրառվել է 11.0% միջին կշռված դրույքը:
13,332 հազար դրամ՝ տարեկան վարձավճար	60,244 հազար դրամ՝ 01.01.2019թ.-ի դրությամբ	62,737 հազար դրամ՝ 01.01.2019թ.-ի դրությամբ

23. Ֆինանսական ռիսկի կառավարման ուղղություններ

Իր գործունեության արդյունքում Հիմնադրամը կարող է ենթարկվել հետևյալ ֆինանսական ռիսկերին՝

- Պարտքային ռիսկ
- Իրական արժեքի կամ դրամական միջոցների հոսքերի տոկոսադրույքային ռիսկ
- Արտարժույթային ռիսկ
- Այլ գնային ռիսկ
- Իրացվելիության ռիսկ:

Հիմնադրամը կարող է ենթարկվել իր կողմից ֆինանսական գործիքների օգտագործումից առաջացող ռիսկերի, ինչպես բնորոշ է մյուս բոլոր ձեռնարկատիրական գործունեություններին: Սույն ծանոթագրությունում ներկայացված են Հիմնադրամի նպատակները, քաղաքականությունը, ռիսկերի կառավարման գործընթացները և դրանց չափման մեթոդները: Սույն ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված է քանակական տեղեկատվություն վերոնշյալ ռիսկերի վերաբերյալ:

Ֆինանսական գործիքներից առաջացող ռիսկերի Հիմնադրամի նպատակների, քաղաքականության, ռիսկերի կառավարման գործընթացների և դրանց չափման մեթոդների հետ կապված նախորդ ժամանակաշրջանների համեմատ էական փոփոխություններ չեն գրանցվել:

(ա) Հիմնական ֆինանսական գործիքներ

Հիմնադրամի հիմնական ֆինանսական գործիքները, որոնցից առաջանում են ֆինանսական գործիքների ռիսկեր, ներկայացված են ստորև.

- Առևտրային դեբիտորական պարտքեր,
- Տրված փոխառություններ,
- Ժամկետային ավանդներ,

**«Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության» հիմնադրամ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ (շարունակություն)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ**

- Դրամական միջոցներ,
- Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր,
- Վարձակալության գծով վճարվելիք գումարներ,
- Ստացված փոխառություններ:

(բ) Ֆինանսական գործիքներ կատեգորիաներով

Ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված մնացորդները վերաբերում են ակտիվների և պարտավորությունների հետևյալ խմբերին.

	<u>2019թ.</u>	<u>2018թ.</u>
	<u>հազար դրամ</u>	<u>հազար դրամ</u>
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական		
Դեբիտորական պարտքեր	2,692,175	3,187,274
Տրամադրված փոխառություններ	970,583	584,684
Դրամական միջոցներ	177,774	474,512
Ժամկետային ավանդներ	47,094	47,138
	3,887,626	4,293,608
Ստացված փոխառություններ	3,718,503	3,818,169
Վարձակալության գծով պարտավորություն	55,916	-
Կրեդիտորական պարտքեր	16,734	9,517
	3,791,153	3,827,686

(գ) Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ

Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքները ներառում են՝ դրամական միջոցները, տրված փոխառությունները, ավանդներ, առևտրային դեբիտորական պարտքերը, առևտրային կրեդիտորական պարտքերը, ստացված փոխառությունները և վարձակալության գծով պարտավորությունները:

Դրամական միջոցների, տրված փոխառությունների, ավանդների, առևտրային դեբիտորական պարտքերի, առևտրային կրեդիտորական պարտքերի, ստացված փոխառությունների և վարձակալության գծով պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքը հավասարվում է իրական արժեքին դրանց կարճաժամկետ բնույթի հետևանքով:

Իրական արժեքի հիերարխիայի, գնահատման մեթոդների և իրական արժեքի որոշման հետ կապված նշանակալի ոչ դիտելի ելակետային տվյալների մանրամասները, որոնք ընդգրկված են իրական արժեքի հիերարխիայի 3-րդ մակարդակում ներկայացված են Ծանոթագրություն 29-ում:

(դ) Ընդհանուր նպատակներ, քաղաքականություն և գործընթացներ

Հիմնադրամի նպատակն է սահմանել քաղաքականություն, որը հնարավորինս կնվազեցնի ռիսկը՝ չանդրադառնալով նրա մրցունակության և ձկունության վրա: Այդ քաղաքականության մանրամասները ներկայացված են ստորև.

**«Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության» հիմնադրամ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ (շարունակություն)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ**

Շուկայական ռիսկ

Ֆինանսական գործիքների օգտագործման ընթացքում Հիմնադրամը ենթարկվում է շուկայական ռիսկի՝ հատկապես արտարժույթային ռիսկի, որը բխում է ինչպես գործառնական, այնպես էլ ներդրումային գործունեությունից:

Արտարժույթային ռիսկ

Հիմնադրամը գործարքներ է իրականացնում արտարժույթով և, հետևաբար, ենթարկվում է արտարժույթի փոխարժեքային տատանումների ազդեցությանը:

Արտարժույթի փոխարժեքային տատանումներից կախվածությունն առաջանում է Հիմնադրամի՝ ստացված փոխառություններից, որոնք, ի սկզբանե, արտահայտված են ԱՄՆ դոլարով:

Արտարժույթով արտահայտված ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, որոնք Հիմնադրամին ենթարկում են արտարժույթային ռիսկի, նկարագրված են ստորև: Արտացոլված գումարներն իրենցից ներկայացնում են հիմնական ղեկավար անձնակազմին տրված տվյալները, որոնք արտահայտված են հայկական դրամով՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի ամսաթվի փոխարժեքով:

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	ԱՄՆ դոլարով հազար դրամ	Եվրոյով հազար դրամ
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>		
Դրամական միջոցներ	8,991	11
Ժամկետային ավանդներ	47,941	-
	56,932	11
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>		
Ստացված փոխառություններ	2,116,653	-
	2,116,653	-
Զուտ	(2,059,721)	11
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	ԱՄՆ դոլարով հազար դրամ	Եվրոյով հազար դրամ
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>		
Դրամական միջոցներ	439,132	8,032
Ժամկետային ավանդներ	49,911	-
	489,043	8,032
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>		
Ստացված փոխառություններ	2,181,407	-
	2,181,407	-
Զուտ	(1,692,364)	8,032

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է Հիմնադրամի զգայունությունը ԱՄՆ դոլարի և եվրոյի նկատմամբ դրամի 10% (2018թ.՝ 10%) աճին/նվազմանը: 10%-ը (2018թ.՝ 10%) ղեկավարության կողմից գնահատված փոխարժեքի հավանական փոփոխությունն է: Զգայունության վերլուծությունը ներառում է միայն արտարժույթով արտահայտված դրամային հոդվածների մնացորդները և ժամանակաշրջանի վերջում ճշգրտում է դրանց փոխարկումը՝ փոփոխելով փոխարժեքը 10%-ով (2018թ.՝ 10%):

**«Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության» հիմնադրամ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ (շարունակություն)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ**

Դրամի արժուրումը ԱՄՆ դոլարի և եվրոյի նկատմամբ 10%-ով (2018թ.՝ 10%) կունենա հետևյալ ազդեցությունը:

	ԱՄՆ դոլարի ազդեցություն		Եվրոյի ազդեցություն	
	2019թ.	2018թ.	2019թ.	2018թ.
Արդյունք	(206,057)	(169,236)	1	803
	(206,057)	(169,236)	1	803

Արտարժույթի փոխարժեքի տատանման ազդեցությունը տարվա ընթացքում փոփոխվում է՝ կախված արտերկրյա գործարքների ծավալից: Այդուհանդերձ, վերը ներկայացված վերլուծությունը կարելի է համարել Հիմնադրամի՝ արտարժույթային ռիսկին ենթարկվածության արտացոլումը:

Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկն առաջանում է այն դեպքում, երբ պայմանագրային գործընկերը չի կատարում իր պարտավորությունները, որի հետևանքով Հիմնադրամը կարող է ֆինանսական կորուստներ կրել: Հիմնադրամի պարտքային ռիսկն առաջանում է ֆինանսական ակտիվներից ներառյալ բանկերում պահվող դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները, դեբիտորական պարտքերը, տրամադրված փոխառությունները և ժամկետային ավանդները:

Պարտքային ռիսկը կառավարվում է խմբային հիմունքով՝ ելնելով Հիմնադրամի պարտքային ռիսկի կառավարման քաղաքականությունից և ընթացակարգերից:

Բանկերում պահվող դրամական միջոցների մնացորդների և ավանդների մասով պարտքային ռիսկը կառավարվում է ավանդները տարբեր բանկերում պահելու միջոցով և բարձր վարկանիշ ունեցող ֆինանսական հաստատություններում պահելու միջոցով:

Հիմնադրամը շարունակաբար հսկում է հաճախորդների պարտքի հատկանիշները՝ ելնելով պարտքի վարկանիշային քարտից: Եթե հնարավոր է, օգտագործվում են նաև հաճախորդների վերաբերյալ արտաքին վարկանիշներ և/կամ հաշվետվություններ: Հիմնադրամի քաղաքականությունն է համագործակցել միայն վճարունակ գործընկերների հետ:

Հաճախորդների հետ պարտքերի վերաբերյալ պայմանների համաձայնեցումը պետք է անցնի հաստատման գործընթաց, որը ենթադրում է վարկանիշային քարտի կիրառում: Ընթացիկ պարտքային ռիսկը կառավարվում է պարբերական ժամկետային վերլուծություններ կատարելու միջոցով՝ համատեղելով յուրաքանչյուր հաճախորդի համար կրեդիտորական պարտքի սահմանաչափի որոշմամբ:

Դեբիտորական պարտքերը ներառում են մեծ քանակությամբ հաճախորդներ տարբեր արդյունաբերական և աշխարհագրական գոտիներում: Առևտրային դեբիտորական պարտքերի համար Հիմնադրամը գրավ չի վերցնում: Բացի այդ, Հիմնադրամը գրավ չի պահանջում նաև այլ ֆինանսական ակտիվների համար:

Դեբիտորական պարտքեր

Հիմնադրամը բոլոր առևտրային դեբիտորական պարտքերի համար կիրառում է ՖՀՄՍ 9-ի պարզեցված մոդելը, «գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների ճանաչում», քանի որ այս դեբիտորները չեն պարունակում էական ֆինանսական բաղադրիչ:

**«Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության» հիմնադրամ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ (շարունակություն)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ**

Ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելիս առևտրային դերիտորական պարտքերը գնահատվել են հավաքական հիմունքով, քանի որ դրանք ունեն պարտքային ռիսկի ընդհանուր բնորոշումներ: Դրանք խմբավորվել են՝ ելնելով ժամկետանց օրերից:

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Ակնկալվող պարտքային կորուստ	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Գործողության ամբողջ ժամանակա- հատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների ճանաչում
<i>Ընթացիկ</i>			
էներգախնայողության ներդրումներ		595,515	
էներգետիկ ծառայություններ		4,008	
	0.30%	599,523	1,794
<i>Ոչ ընթացիկ</i>			
էներգախնայողության ներդրումներ		2,101,444	
	0.30%	2,101,444	6,998
Ընդամենը		2,700,967	8,792

Տրամադրված փոխառություններ

Նպատակային փոխառություններ են տրամադրվում ֆինանսական և ոչ ֆինանսական միջնորդ կազմակերպություններին և առևտրային բանկերին՝ «Հայաստանի Հանրապետության չգազիֆիկացված համայնքների իրավաբանական անձանց և ֆիզիկական անձանց էներգաարդյունավետության բարձրացման ծրագրի» իրականացման համար (տե՛ս ծանոթագրություն 1): Ֆինանսական հաստատությունները (վարկային կազմակերպությունները և առևտրային բանկերը) կրում են վարկերի հավաքագրման ռիսկը: Ոչ ֆինանսական միջնորդ կազմակերպությունների միջոցով տրամադրված փոխառությունների հավաքագրումն ապահովվում է վերջնական փոխառուի մարումների հիման վրա: Այս փոխառությունները լիովին տրամադրված են:

Տրամադրված փոխառություններն ապահովված չեն:

Ժամկետային ավանդներ

Ակնկալվող պարտքային կորստի տոկոսադրույքները հիմնված են արտաքին վարկանիշային ցուցանիշի փոփոխության վրա. այս չափանիշի շրջանակներում հաշվի է առնվում կորպորատիվ վարկանիշը: Վարկանշային ցուցանիշի էական փոփոխությունը վարկանիշային գործակալության կողմից (Standard & Poor’s, Moody’s և Fitch) վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին:

Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը այն ռիսկն է, որ Հիմնադրամն ի վիճակի չի լինի մարել իր պարտավորվածությունները:

Հիմնադրամը վարում է իրացվելիության կառավարման քաղաքականություն՝ բանկային հաշիվներում պահելով բավարար միջոցներ, ինչպես նաև պահելով բարձր իրացվելիություն ունեցող ակտիվներ՝ գործառնական պարտավորությունները ժամանակին մարելու նպատակով:

**«Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության» հիմնադրամ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ (շարունակություն)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ**

Հետևյալ աղյուսակում ներկայացված է Հիմնադրամի ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունների գծով պայմանագրային մնացյալ մարման ժամկետները: Աղյուսակը պատրաստված է ֆինանսական պարտավորությունների չգեղջված դրամական միջոցների հոսքերի հիման վրա՝ հաշվի առնելով ամենավաղ ամսաթիվը, երբ Հիմնադրամը ստիպված կլինի մարել այդ պարտավորությունները: Աղյուսակը ներառում է տոկոսների և մայր գումարի գծով դրամական միջոցների հոսքերը:

2019թ. հազար դրամ	Անտոկոս	Գործիքներ հաստատուն տոկոսադրույքով	Ընդամենը
Միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույք (%)		0.75%	
Մինչև 6 ամիս	-	44,739	44,739
6 ամսից մինչև 1 տարի	27,291	40,529	67,820
1-5 տարի	-	325,169	325,169
Ավելի քան 5 տարի	-	3,308,066	3,308,066
	27,291	3,718,503	3,745,794
2018թ. հազար դրամ	Անտոկոս	Գործիքներ հաստատուն տոկոսադրույքով	Ընդամենը
Միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույք (%)		0.75%	
Մինչև 6 ամիս	-	44,922	44,922
6 ամսից մինչև 1 տարի	18,565	40,848	59,413
1-5 տարի	-	327,562	327,562
Ավելի քան 5 տարի	-	3,404,837	3,404,837
	18,565	3,818,169	3,836,734

Հիմնադրամի իրացվելիության ռիսկի գնահատման և կառավարման ժամանակ հաշվի է առնում ֆինանսական ակտիվներից ակնկալվող դրամային հոսքերը, մասնավորապես՝ դրամական միջոցները և դեբիտորական պարտքերը:

24. Հաշվետու ամսաթվից հետո տեղի ունեցող դեպքեր

Հաշվի առնելով նոր տիպի կորոնավիրուսի (COVID-19) լայն աշխարհագրական տարածումը հատկապես հետհաշվեկշռային ժամանակահատվածում և դրա ներխուժումը ՀՀ տարածք, ինչպես նաև Հայաստանի ամբողջ տարածքում 2020 թվականի մարտի 16-ից մինչև մայիսի 14-ը արտակարգ դրություն սահմանելու մասին ՀՀ Կառավարության որոշումը՝ Հիմնադրամի ղեկավարությունը գտնում է, որ ստեղծված իրավիճակը կարող է անբարենպաստ ազդեցություն ունենալ Հիմնադրամի վրա, մասնավորապես այն կարող է հանգեցնել.

- Բանկային և ֆինանսական կազմակերպություններին տրամադրված փոխառությունների գծով կարող են առաջանալ գումարների հավաքագրման դժվարություններ, քանի որ այս կազմակերպությունները կարող են ունենալ ֆինանսական խնդիրներ: Այդ դեպքում Հիմնադրամը կարող է աշխատել այդ փոխառությունների հետ՝ փորձելով պայմանավորվածության պայմանները փոխելու կամ փոխառություններն զիջումներ առաջարկելու միջոցով մեղմել ակնկալվող կորուստները,
- Հանրային հատվածի կազմակերպությունների գծով առևտրային դեբիտորական պարտքերի հավաքագրման ռիսկերի մեծացման,

- Շինարարական և այլ նյութերի գների բարձրացման. այն կհանգեցնի էներգախնայողության ծրագրերի գծով ծախսերի աճի, որն էլ իր հերթին կարող է կրճատել իրականացվող ծրագրերի ծավալները.

Ելնելով իրադարձությունների զարգացման անկանխատեսելիությունից՝ Հիմնադրամը հնարավոր չի համարում գնահատել վերոնշյալ դեպքի ֆինանսական հետևանքը հաշվետվությունների վրա:

25. Պայմանականություններ

25.1 Գործարար միջավայր

Հայաստանում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները շարունակական բնույթ են կրում: Որպես զարգացող շուկա՝ ՀՀ-ում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացված գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ և կենտրոնացված տնտեսական հենքով, ինչպես նաև միջազգային տնտեսական ճգնաժամը: Հայաստանի Հանրապետության հետ համագործակցող երկրների տնտեսությունների վիճակի վատթարացումը հանգեցրել է արտերկրից դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ: Հանքահումքային ապրանքների միջազգային գների հետագա անկումը, անորոշությունները՝ պայմանավորված ուղղակի կապիտալ ներդրումների ներգրավման հնարավորություններով, գնաճը, կարող են հանգեցնել Հայաստանի տնտեսության, ինչպես նաև Հիմնադրամի վիճակի վատթարացման: Այնուամենայնիվ, քանի դեռ այս անորոշություններում առկա դատողություններն ու ենթադրությունները շատ են, դեկավարությունը չի կարող վստահաբար հաշվարկել, թե ինչ չափով դրանք կարող են ազդեցություն ունենալ Հիմնադրամի ակտիվների և պարտավորությունների մնացորդային արժեքի վրա:

Հիմնադրամի դեկավարությունը գտնում է, որ ընթացիկ պայմաններում իրականացվում են համապատասխան միջոցառումներ Հիմնադրամի տնտեսական կայունությունն ապահովելու նպատակով:

25.2 Հարկեր

ՀՀ հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է՝ հաճախակի փոփոխվող օրենսդրությամբ, որը հաճախ մեկնաբանություններ է պահանջում: Հաճախ տարբեր հարկային և իրավասու մարմիններ տարբեր մեկնաբանություններ ունեն: Հարկերը հարկային մարմինների կողմից ենթակա են վերանայման և ուսումնասիրության: Հարկային մարմիններն օրենքով լիազորված են տուգանքներ և տույժեր առաջադրել:

Վերոհիշյալ հանգամանքները ՀՀ-ում կարող են առաջացնել ավելի մեծ հարկային ռիսկեր, քան այլ երկրներում: Դեկավարությունը համոզված է, որ հարկային պարտավորությունների գծով կատարել է համապատասխան հատկացումներ հարկային օրենսդրության իրենց մեկնաբանության հիման վրա: Այնուամենայնիվ, հարկային մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և դրանց ազդեցությունը կարող է զգալի լինել:

**«Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության» հիմնադրամ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ (շարունակություն)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ**

25.3 Շրջակա միջավայրի հետ կապված խնդիրներ

Ղեկավարության համոզմամբ՝ Հիմնադրամը բավարարում է շրջակա միջավայրի հետ կապված Կառավարության պահանջները և վստահ է, որ Հիմնադրամը շրջակա միջավայրի հետ կապված ընթացիկ էական պարտավորություններ չունի: Այնուամենայնիվ, ՀՀ-ում շրջակա միջավայրի վերաբերյալ օրենսդրությունը զարգացման փուլում է, և դրա հավանական փոփոխություններն ու օրենսդրության մեկնաբանությունները ապագայում կարող են էական պարտավորություններ առաջացնել:

26. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվության նպատակով՝ դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են դրամական միջոցները բանկերում և մինչև 3 ամիս մարման ժամկետ ունեցող կարճաժամկետ ներդրումները: Ֆինանսական տարվա վերջի դրությամբ դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում ներկայացված բանկերում մնացորդները կարող են համադրվել ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության հոդվածների հետ հետևյալ կերպ.

	2019թ. դեկտեմբերի 31 հազար դրամ	2018թ. դեկտեմբերի 31 հազար դրամ
Մնացորդներ բանկերում	177,774	474,512
Կարճաժամկետ ներդրումներ	-	-
	177,774	474,512

27. Ֆինանսական գործունեության գծով պարտավորությունների շարժ

Հիմնադրամի պարտավորություններում ստացված փոխառություններից և վարձակալության գծով պարտավորություններից առաջացող փոփոխությունները կարող են դասակարգվել հետևյալ կերպ.

2019թ.	Փոխառու- թյուններ հազար դրամ	Վարձակա- լության գծով հազար դրամ	Ընդամենը հազար դրամ
Հունվարի 1-ի դրությամբ	3,818,169	-	3,818,169
<i>Դրամային հոսքերից</i>			
Վճարումներ (մայր գումարի)	(81,242)	(6,821)	(88,063)
Վճարումներ (տոկոսի մարում)	(28,290)	(6,511)	(34,801)
<i>Ոչ դրամային հոսքերից</i>			
Տոկոսի հաշվեգրում	28,182	6,511	34,693
Ճանաչում	-	62,737	62,737
Փոխարժեքային	(18,316)	-	(18,316)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	3,718,503	55,916	3,774,419

**«Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության» հիմնադրամ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ (շարունակություն)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ**

2018թ.	Փոխառու- յուններ	Վարձակա- լության գծով	Ընդամենը
	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ
Հունվարի 1-ի դրությամբ	3,899,720	-	3,899,720
<i>Դրամային հոսքերից</i>			
Վճարումներ (մայր գումարի)	(80,151)	-	(80,151)
Վճարումներ (տոկոսի մարում)	(29,163)	-	(29,163)
<i>Ոչ դրամային հոսքերից</i>			
Տոկոսի հաշվեգրում	29,076	-	29,076
Փոխարժեքային	(1,313)	-	(1,313)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	3,818,169	-	3,818,169

28. Կապակցված կողմերի հետ գործարքներ

28.1 Վերահսկողություն

Հիմնադրամի հիմնադիր և վերջնական վերահսկող կողմ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետությունը:

28.2 Գործարքներ ղեկավարության հետ

Հիմնական ղեկավար անձնակազմը ժամանակաշրջանի ընթացքում ստացել է հետևյալ վարձատրությունը, որը ներառված է «Փոխհատուցումներ աշխատակիցներին» հոդվածում.

	2019թ. հազար դրամ	2018թ. հազար դրամ
Աշխատավարձ և պարգևատրումներ	13,032	15,677
	13,032	15,677

28.3 Գործարքներ ՀՀ Ֆինանսների նախարարության հետ

	2019թ. հազար դրամ	2018թ. հազար դրամ
Փոխառությունների մարում	81,242	80,151
Տոկոսային ծախս	28,182	29,076
	109,424	109,227

**«Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության» հիմնադրամ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ (շարունակություն)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ**

29. Իրական արժեքի չափման բացահայտումներ

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է այն ակտիվները և պարտավորությունները, որոնց իրական արժեքները բացահայտվել են ծանոթագրություններում.

Հոդված	Իրական արժեք	Գնահատման մեթոդ	Իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակ	Նշանակալի ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ
	հազար դրամ			
Տրված փոխառություններ	970,584	<i>Ընթացիկ և ոչ ընթացիկ</i> Ծնթ. 2.4.2	Մակարդակ 3	Կիրառելի չէ
Ժամկետային ավանդներ	47,094	<i>Ընթացիկ</i> Կարճաժամկետ (12 ամսից պակաս) ավանդների հաշվեկշռային արժեքը մոտ է իրական արժեքին	Մակարդակ 2	Կիրառելի չէ
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	2,694,439	<i>Ընթացիկ և ոչ ընթացիկ</i> Ծնթ. 2.4.3	Մակարդակ 3	Կիրառելի չէ
Ստացված փոխառություններ	3,718,503	<i>Ընթացիկ և ոչ ընթացիկ</i> Ծնթ. 2.4.2	Մակարդակ 3	Կիրառելի չէ
Վարձակալության գծով պարտավորություն	55,916	<i>Ընթացիկ և ոչ ընթացիկ</i> Զեղչվել է շուկայական սոկոսադրոյթով	Մակարդակ 2	Կիրառելի չէ
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	16,734	<i>Ընթացիկ</i> Կարճաժամկետ (12 ամսից պակաս) կրեդիտորական պարտքերի հաշվեկշռային արժեքը մոտ է իրական արժեքին	Մակարդակ 3	Կիրառելի չէ